

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Lexikologická analýza čínštiny: Italská kuchyně

Lexicological Analysis of Chinese: Italian Cuisine

OLOMOUC 2023 Martina Šandalová

vedoucí diplomové práce: Mgr. Kamil Hanák

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla v ní veškeré použité prameny a literaturu.

V Olomouci dne 12.12. 2022

Podpis .....

Poděkování

Ráda bych poděkovala Mgr. Kamilu Hanákovi za odborné vedení mé práce, za cenné rady a čas, který mi věnoval.

Anotace

Jméno a příjmení autora: Martina Šandalová

Název fakulty a katedry: Filozofická fakulta, katedra asijských studií

Název práce: Lexikologická analýza čínštiny: Italská kuchyně

Vedoucí práce: Mgr. Kamil Hanák

Rozsah práce: 119 150

Počet stran: 87

Počet zdrojů: 46

Počet příloh: 2

Klíčová slova: lexikologie, analýza, výpůjčka, čínština, italština, italská kuchyně

Tématem práce je lexikologická analýza italských názvů z oblasti gastronomie v čínštině. Práce je rozdělena na dvě části. Teoretická část se zabývá lexikálními výpůjčkami v čínském kontextu a metodami přejímání slov, jsou nastíněny některé klasifikační systémy. V praktické části je pak analyzován korpus sestavený ze 147 čínských názvů pro 75 typických italských pokrmů, nápojů a výrobků. Pro ilustraci možných sémantických vazeb byla do korpusu zařazena vybraná jména produktů a obchodních značek. Jednotlivé položky jsou rozloženy na jednotky, přeloženy a rozděleny do kategorií podle typu výpůjčky. Na základě zastoupení jednotlivých kategorií jsou pak výsledky analýzy interpretovány. Sekundárním výstupem je italsko-čínský slovník vytvořený na základě dohledaných čínských názvů.

1. Úvod	9
2. Materiály a metody	11
3. Lexikální výpůjčky v čínštině.....	12
3.1 Definice výpůjčky v čínském kontextu.....	12
3.1.1 Fonetické kritérium	12
3.2 Jazykový management Čínské lidové republiky	14
4. Metody přejímání.....	16
4.1 Přejímání fonetických vlastností	16
4.1.2 Fonetická transliterace.....	16
4.1.3 Sémantické zatřídění a sémantické vazby	17
4.2 Přejímání grafických vlastností.....	19
4.2.2 Grafické výpůjčky	20
4.2.3 Písmenná slova.....	21
4.3 Přejímání sémantických vlastností	22
4.3.1 Sémantické výpůjčky, kalky a deskripce	22
4.3.2 Nahrazení sémantickým substitutem.....	23
4.3.3 Sémantická transliterace.....	24
5. Klasifikace výpůjček v čínštině	27
5.1 Shi.....	27
5.2 Cook	30
5.3 Novotná.....	32

6. Korpus	36
6.1 Káva	36
6.2 Ostatní nápoje.....	39
6.3 Ochucovadla a omáčky	41
6.4 Těstoviny a rýže	45
6.5 Pizza a slané pečivo.....	52
6.5 Sýry a salámy	57
6.6 Typické předkrmy	62
6.7 Dezerty a sladké pečivo.....	63
6.8 Produkty a značky	66
7. Analýza korpusu.....	69
8. Závěr.....	73
9. Resumé.....	74
10. Seznam použitých zdrojů.....	75
11. Seznam příloh	80
12. Přílohy	81

Seznam zkratek

VT	Il Vocabolario Treccani
VTO	Vocabolario Treccani online

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Četnost a procentuální zastoupení jednotlivých kategorií

Tabulka č. 2: Zastoupení v kategorii fonetických výpůjček

Tabulka č. 3: Zastoupení v kategorii hybridních výpůjček

Tabulka č. 4: Zastoupení v kategorii sémantických výpůjček

Ediční poznámka

V textu práce jsou použity čínské znaky ve zjednodušené podobě. Čínské názvy jsou uváděny v transkripci pchin-jin, pokud v češtině nedisponují zavedeným ekvivalentem. Pro odlišení italských názvů od okolního textu je použita kurzíva.

1. Úvod

Čínskou slovní zásobu ovlivnila řada událostí. První vlna cizích slov, spojená s buddhismem, trvala několik století a vrcholila za dynastie Tang (Tosco, 2012: 75). Druhou větší vlnu představoval střet s moderní západní vědou a kulturou, zprostředkovanou na přelomu 19. a 20. století zejména výpůjčkami z japonštiny, z nichž zhruba čtvrtina byla později sémanticky vytrasována k některému ze západních jazyků (Schmidt a Jien-shou, 2020: 31). Z těch menších připomeňme výpůjčky z mongolštiny za dynastie Jüan, z mandžuštiny za dynastie Čching nebo z ruštiny a z čínských dialektů po založení Čínské lidové republiky.

Moderní slovní zásobu bychom mohli datovat k překladatelským aktivitám britských misionářů a osobnosti Roberta Morrisona, který počátkem 19. století vydal první anglicko-čínský a čínsko-anglický slovník (Schmidt a Jien-shou, 2020: 32). První významnější pokusy o zprostředkování témat západní tradice čínštině, včetně terminologie však proběhly už o dvě století dříve, za působení Mattea Ricciho. Ten ještě před svým příchodem do Pekingu přeložil do čínštiny traktát Mnemotechnická metoda, text původně věnovaný jednomu ze svých kolegů. Pro pojem „locus“ zde používá již existující čínské slovo chūsuo 处所 (místo), které tak nabývá dalšího, specifického významu v kontextu tzv. metody paměťového paláce¹ (Piccinini, 2010). Klíčovým mezníkem pro moderní čínské dějiny a potažmo i slovní zásobu pak byly prohrané opiové války, které pro Čínu představovaly první vojenskou konfrontaci se západem. Japonsko, které na rozdíl od Číny západní technologie vítalo, se během éry Meidži politicky i společensky transformovalo v moderní industrializovaný stát. Překládaly se zahraniční, hlavně anglické práce a slovní zásoba se prudce rozvíjela. Jako zdroj posloužily japonským překladatelům klasické čínské texty, z nichž se vybírala pro pojmenování cizích konceptů slova již dříve v podobném významu používaná (Masini, 1993: 146). Po porážce Číny v čínsko-japonské válce začala takto vytvořená slova v novém významu pronikat zpět do čínštiny, mimo jiné díky čínským studentům v Japonsku, kam

---

¹ Tato technika, připisovaná Simonidovi z Keu ale formulovaná patrně už Pythagorejci či Egypťany, propojuje každý reálný koncept nebo slovo s jeho obrazem, který má v paláci – precizně zorganizované myšlenkové struktuře – své přesné, pro jeho zapamatování klíčové místo. Italského misionáře, sinologa, kartografa a matematika, který byl známý svou perfektní pamětí, požádal o překlad textu guvernér provincie Ťiang-si, jehož synům mělo umění rétoriky usnadnit přípravu k úřednickým zkouškám (Tamtéž).

se po neúspěšné kampani Sta dní reforem stáhli rovněž lídři čínského reformního hnutí (Tamtéž, 88). Do roku 1949 čínština absorbovala veškerou běžnou terminologii včetně výrazů z oblasti sportu, umění a každodenního života (Shi, 2020: 2.5.2.2). Další vlnu přinesl program Čtyř modernizací a následné politické a ekonomické otevírání Číny (Tosco, 2012: 75). Fenomémem současné čínštiny jsou písmenná slova a zkratky, včetně těch, která jsou tvořena v čínštině a u nichž se, podobně jako u výpůjček tohoto typu, uplatňuje anglická výslovnost (Shi, 2020: 6.8). Období posledních dvaceti až třiceti let je pak specifické tím, že k pronikání a šíření cizích výrazů dochází také v kyberprostoru (Tamtéž).

V posledních letech sledujeme, zejména v čínské literatuře, shovívavější postoj ke kalkům a sémantickým výpůjčkám. Méně se zohledňuje to, zda přeжатé slovo reflektuje fonetické vlastnosti modelu, a naopak je kladen větší důraz na trasovatelnost k jinému jazyku či kultuře po sémantické stránce. Tato práce si klade za cíl přiblížit výpůjčku v čínském kontextu v tomto širším pojetí, objasnit strategie, které se v čínštině pro přejímání slov používají a názorně je předvést na korpusu italských názvů z oblasti gastronomie.

2. Materiály a metody

Práce je rozdělena na dvě části. V teoretické části se zabývám vymezením výpůjčky v čínském kontextu, metodami přejímání a jednotlivými klasifikačními systémy. Vycházím jak z novější zahraniční literatury, která rozšiřuje tradiční kategorizaci např. o písmenná slova, fonetické reprezentace a imitace výpůjček, tak ze starší práce Z. Novotné, která podrobněji rozpracovává výpůjčky a hybridní slova z evropských jazyků. V praktické části pak analyzuji korpus sestavený z názvů typických pokrmů, nápojů, ingrediencí a některých ikonických produktů, které rozdělují do kategorií podle způsobu převodu.

Při sestavování korpusu jsem kromě kulinářského průvodce C. Piras, který italskou kuchyni představuje napříč regiony, čerpala z periodik, která se věnují zpracování a distribuci italských výrobků v rámci Evropské unie, z dokumentů upravujících používání ochranných označení a ze směrnic pro výrobky, jež jim podléhají, z oficiálních internetových stránek firem, internetových blogů a další literatury zabývající se italskou kuchyní, historií a přípravou kávy, pečením apod. Kritériem bylo převedení do znakového písma a použití v odpovídajícím kontextu (nikoli například jen jako název podniku). K tomu mi posloužila mimo jiné platforma Instagram, kde lze názvy najít jako hashtagy i s přibližným počtem výsledků, a přestože nejde o souvislý text, je zřejmé, v jakém kontextu byl název použit. Pro sběr názvů v čínštině byly kromě internetových vyhledávačů google a baidu použity také fotografie etiket, nabídky e-shopů, internetové stránky řetězců Starbucks, KFC a cestovatelské a kulinářské blogy.

Korpus byl pro snadnější orientaci rozdělen do osmi kategorií podle typu pokrmu. Toto rozdělení se ukázalo přínosným i pro samotnou analýzu, protože umožnilo sledovat specifika jednotlivých kategorií z hlediska použité metody. Protože českému mluvčímu nemusí být jasné, co si má pod názvem představit, ke každé položce je uveden český překlad, stručný popis a je objasněno, jak původní italský název vznikl. Čínské názvy byly následně rozloženy na morfémy, případně slova, a byl určen způsob převodu. Na základě klasifikačních systémů Novotné (1966) a Shi (2020) byly výpůjčky rozděleny do pěti kategorií – fonetické, hybridní, kalky, sémantické výpůjčky a deskripce. Vedlejším výstupem práce je italsko-čínský slovník typických italských pokrmů a nápojů.

3. Lexikální výpůjčky v čínštině

Přejímání se na modernizaci čínské slovní zásoby podílí spíše okrajově (Spolsky, 2014: e172). Spolu s numerickými vzorci představují výpůjčky zhruba jen desetinu nově tvořených slov, která v moderní čínštině vznikají hlavně kompozicí, dále zkracováním a jinými způsoby (Packard, 2004: 268). Za zdomácnělou lze podle Shi (2020: 4.2.1 A) považovat takovou výpůjčku, která je „**používána frekventovaně, po dlouhou dobu, při dané příležitosti, její užívání je nanejvýš přirozené a v krajním případě ji ani nelze nahradit jiným slovem**“. S výpůjčkami mohou do jazyka pronikat nové hlásky a hláskové kombinace, mohou také posloužit jako model nebo impuls pro neologismy tvořené domácími jazykovými prostředky, primárně jde ale o potřebu pojmenovat nové koncepty.

V souvislosti s přejímáním, které vychází z aktivního úsilí jazykové komunity, zmiňuje Shi (2020) **vliv substrátu**: substrátová slova vznikají v důsledku kontaktu společenství a jazyka příchozího na určité území (superstrát) s fragmenty jazyka a kultury původních obyvatel (substrát), z něhož pak superstrát některé prvky, především ty lexikální, absorbuje. U některých výpůjček tak hrají roli oba procesy.

3.1 Definice výpůjčky v čínském kontextu

Shi (2020: 1.1.1 A) definuje výpůjčku v čínštině jako slovo, které je „**z hlediska významu v přímém či nepřímém etymologickém vztahu s určitým slovem v cizím jazyce, z hlediska fonetické formy je z daného slova částečně nebo zcela přejato a do různé míry bylo v čínštině jako přijímajícímu jazyku přizpůsobeno**“. Doplnuje, že v praxi rozhoduje několik dalších faktorů, a to zejména jak dlouho, jak frekventovaně a v jakém uživatelském záběru se používá (Tamtéž, 1.4.2).

3.1.1 Fonetické kritérium

Výše citovaná **tradiční definice** rozumí výpůjčkami pouze ty fonetické, ke kterým lze – na základě vyhovění fonetickému kritériu alespoň zčásti – připojit hybridní slova. Pravděpodobně jen tyto dvě kategorie jsou z pohledu různých klasifikačních systémů jednoznačně jako výpůjčky

akceptovány (Schmidt a Jien-shou, 2020). Kalky, sémantické výpůjčky a neologismy, které jsou tvořeny na základě cizího modelu nebo jeho významu, ale obvykle nereflektují jeho fonetické vlastnosti, se zde nezahrnují a například Novotná (1966) je neřadí mezi slova přejatá ani v širším pojetí. Současný přístup, orientovaný více na sémantické vlastnosti, je k těmto formám shovívavější. Konkrétně Shi (2020) zavádí kategorii kvazi-výpůjček, kam řadí např. přejatá písmenná slova, a kterou zasazuje na pomyslné stupnici mezi výpůjčky hybridní a sémantické. O kvazi-výpůjčkách, sémantických výpůjčkách a kalkách pak hovoří jako o částečných výpůjčkách². V uplynulých dvou desetiletích se zároveň **upouští od požadavku převzetí fonetické formy**. Podle Schmidt a Jien-shou (2020: 44) k tomu velkou měrou přispělo prohloubení studia japonských výpůjček, v nichž se přejímá grafická forma, ale fonetická forma nikoli (ta je pak vytvořena v čínštině), a které by dnes již většina klasifikačních systémů mezi výpůjčky řadila.

Protože tradiční definice vylučuje formy vzniklé sémantickou transliterací, je podle Schmidt a Jien-shou (2020) a Shi (2020) nutno pojem vymezit jak v užším, tak v širším smyslu.

Výpůjčkou v užším pojetí je slovo, které přejalo fonetickou formu modelu a je dále významově nedělitelné (Schmidt a Jien-shou, 2020: 44).

O **výpůjčku v širším pojetí** jde v případě, že byla přejata alespoň jedna ze tří vlastností modelu – význam, fonetická nebo grafická forma, byla po určitou dobu reálně používána a je sémanticky dohledatelná k jiné kultuře, národu apod. (Schmidt a Jien-shou, 2020: 45).

---

² Semi-loanword

3.2 Jazykový management Čínské lidové republiky

Většinu výpůjček v čínštině tvoří tzv. obecné konceptuální, které zahrnují terminologii v širším pojetí. Jde o výrazy pro moderní koncepty, které v jazyce chybí, a u nichž se na základě orientace na praxi očekává frekventované použití. Frekventovaná nicméně mohou být i slova, která žádný nový koncept nezavádí a mají tak funkci stylistickou, jako např. oblíbený pozdrav bàibài 拜拜 (z angl. bye-bye), který je alternativou k čínskému zàijiàn 再见. Součástí této běžné slovní zásoby se může stát i původně technický termín (wéitāmìng 维他命, z angl. vitamin). Orientuje-li se mluvčí nikoli na praxi, ale na informaci, která má zprostředkovat či objasnit určitý (sociální, kulturní) kontext, případně na poskytnutí zdroje, hovoříme o výpůjčkách nepravých. Tou může být kromě zdrojového slova pro nový koncept (internet pro hùliánwǎng 互联网) například výpůjčka, která byla později přetvořena či nahrazena jinou formou (Shi, 2020: 4.2.1).

Globální dosah mívají výpůjčky používané frekventovaně v centrální komunitě, tj. mluvčími, jejichž hlavním dorozumívacím prostředkem je moderní standardní čínština. Zdroj pro tuto centrální komunitu pak představují nejen regionální komunity mluvčích dialektů, ale také hongkongská, macajská a tchajwanská komunita, tedy oblasti po jazykové stránce více autonomní. Konkrétně tchajwanská jazyková komunita je obecně otevřenější zkratkám v latince jako např. MTV (Music TV), VS (versus) a DIY (do it yourself) (Shi, 2020: 4.3.1). Z Tchaj-wanu se rozšířila také populární zkratka OK, která do čínštiny uvedla netypickou slabiku kei (Cook, 2018: 16-19). Řadu dnes již zdomácnělých výrazů z angličtiny zprostředkovaly čínštině šanghajština a kantonština (Novotná, 1966).

Specifikem ČLR je jazykový management, který se dotýká také slovní zásoby, zejména terminologie. Jazyková politika, kterou ČLR razí prakticky od svého vzniku, a kterou na několik let přerušila Kulturní revoluce, spočívá hlavně v propagaci a šíření standardní čínštiny, jejíž původní, ale nenaplněnou ambicí bylo nahradit regionální varianty jazyka (Spolsky, 2014: e168). Dále je to zjednodušení písma, používání pchin-jinu jako pomocného nástroje pro výuku, objevily se dokonce snahy nahradit některé z písem menšinových jazyků systémy založenými na latince

(Tamtéž, e170).³ Činnost orgánů, které se po založení ČLR sjednocením a standardizací terminologie zabývaly, převzala v roce 1996 Národní komise pro termíny ve vědě a technologii, která je ve spojení s obdobnými orgány v Hongkongu, Macau a na Tchaj-wanu (Spolsky, 2014: e173). Otázka terminologie byla však aktuální již koncem dynastie Čching a za Čínské republiky, kde se zásadami pro tvoření termínů a jejich verifikací zabývaly vědecké asociace a později Národní úřad pro překlad (Feng, 2021).

Ačkoli je doménou standardizačních snah terminologie odborná, **s preskripčními zásahy či doporučeními** se můžeme setkat prakticky kdekoli. Například hybridní výpůjčka aìzībìng 爱滋病 jako překlad angl. AIDS byla z podnětu Národní komise pro zdraví nahrazena stejně znějící grafickou variantou aìzībìng 艾滋病, která neobsahuje znak 爱 s významem láska (Shi, 2020: 5.2.1). V praxi se doporučuje volit spíše neutrální znaky a vyhnout se tak možné negativní konotaci či nesprávné interpretaci. Odborné stanovisko pak vyžaduje překlad jmen produktů, značek a institucí, má-li původní jméno veřejně urážlivý, obscénní, kolonialistický, šovinistický nebo jiný negativní obsah (Shi, 2020: 5.2.2.2). Oblastí, kde je zvykem kromě čínského mluvčího jakožto uživatele cílového jazyka zohlednit částečně také motivaci či preferenci výchozího jazyka, je překlad místních názvů a jmen osob, převáděných často foneticky. Takto bylo například, v souladu se změnou jména hlavního města Korejské republiky z Hanseong na Seoul, nahrazeno čínské hànchéng 汉城 současným shōu'ěr 首尔. Naproti tomu pro příjmení bývalého amerického prezidenta Obamy byly ponechány obě varianty fonetické výpůjčky – àobāmǎ 奥巴马 používaná v pevninské Číně a ōubāmǎ 欧巴马 na Tchaj-wanu, přestože USA se vyslovily pro druhou variantu, jež je originálu foneticky bližší. (Tamtéž).

---

³Kromě čínštiny se v ČLR používá 298 menšinových jazyků a více než 30 psacích systémů (Spolsky, 2014: e169).

4. Metody přejímání

Výpůjčku jsme vymezili jako **slovo v lexiku domácího jazyka, které pochází foneticky, graficky nebo sémanticky z jiného jazyka**. Tyto metody mohou být kombinovány jak mezi sebou, tak s původními čínskými morfémy.

4.1 Přejímání fonetických vlastností

Výpůjčky uvedené orální cestou prochází dvojí adaptací: nejdříve se vytváří replika, která by **zachovala fonetickou formu modelu a zároveň vyhověla fonologické soustavě čínštiny** a jejím kombinatorickým možnostem, v druhé fázi následuje její převedení do znakového písma (Novotná, 1966). To ale nemusí proběhnout kompletně a výpůjčka si může částečně ponechat grafické vlastnosti zdrojového slova.

Koexistence více variant téhož slova je běžná hlavně v počáteční fázi, než se výpůjčka ustálí, a to z toho důvodu, že pro převod cizích fonémových kombinací neexistuje žádný univerzální klíč či norma (Masini, 1993). Výslednou formu pak ovlivňuje řada dalších faktorů jako zprostředkování třetím jazykem, několikeré přejetí či jazykové kompetence mluvčího (Novotná, 1966: 132). U toho je určitá znalost zdrojového jazyka žádoucí, realizace bilingvním mluvčím však může být kontaminována standarní výslovností cizího slova, na rozdíl od monolingvního, který automaticky uplatní zvyklosti domácího jazyka (Cook, 2018: 8). Podle Novotné (1966, 167) jsou výpůjčky z evropských jazyků po zvukové stránce nepřesné. Doplnuje, že větší přesnost by mohlo umožnit zavedení latinky, která je dnes již v čínštině jako doplňkové písmo integrována.

4.1.2 Fonetická transliterace

Strategie fonetické transliterace zobrazuje **každý morfém modelu do jedné nebo více slabik cílového slova**, přičemž význam se přejímá na úrovni slova (Schmidt a Jien-shou, 32). To znamená, že cílové slovo se chová jako jeden (jednoslabičný či víceslabičný) morfém a jeho jednotky mají **pouze fonetickou funkci**. Foneticky transliterované slovo, tj. výpůjčka čistě fonetická tak odpovídá striktní definici výpůjčky, která klade podmínku významové neanalyzovatelnosti. V praxi se to ovšem, kromě překladů vlastních jmen, z povahy čínského

ideografického písma téměř neděje, protože mluvčí má tendenci vybírat takové znaky, které význam či sémantickou kategorii naznačují (Tamtéž, 34-35). Rovněž Masini (1993, 138) zdůrazňuje, že sémantický vztah mezi fonémem a grafémem nelze v čínštině zcela potlačit.

Touto metodou vznikla například slova yīmèi'er 伊妹儿 (z angl. e-mail), bījīnī 比基尼 (z angl. bikini) a màikèfēng 麦克风 (z angl. microphone), které bylo posléze nahrazeno sémantickým substitutem (tento proces je blíže popsán v kapitole 4.3.2). Schmidt a Jien-shou (2020) používají pro čistě fonetické výpůjčky označení material borrowing, které bychom mohli přeložit jako přejímku či repliku materiálu. Materiálem se zde rozumí kombinace zvuk-význam, kterou může zprostředkovat i třetí jazyk nebo dialekt čínštiny, případně několik jazyků.⁴ Znaky volené na základě principu sémantické diskretnosti a podobnost modelu po zvukové stránce způsobují, že se tento typ výpůjčky **jeví čínskému mluvčímu jako nejvíce cizí** (Schmidt, 2020: 34).

4.1.3 Sémantické zařazení a sémantické vazby

4.1.3.1 Grafická adaptace

Existuje několik postupů, kterými lze sémantický vztah nebo kategorii, se kterou je fonetická výpůjčka spojena, vyjádřit. Prvním z nich je grafická adaptace, která spočívá v **přetvoření či substituci znaku** (Shi, 2020). Takto byly například upraveny oba znaky slova kǎfēi 咖啡 (z angl. coffee), ve kterých přibyl radikál 口 (ústa) naznačující, že se jedná o pokrm/nápoj. Podobně i v původní verzi fonetické výpůjčky níngméng 柠檬 (z angl. lemon), která byla nejdříve převedena jako líméng 黎濛, byl ve druhém znaku radikál 氵 (voda) nahrazen vhodnějším radikálem 木 (strom), a na stejném principu pak došlo k substituci celého prvního znaku.

4.1.3.2 Homofonní transliterace

Na základě této strategie jsou při převádění do znakového písma vybírány takové znaky, které mají sémantický vztah jak k sobě navzájem, tak celkovému významu slova. Tímto způsobem

---

⁴ V tom případě jde o zprostředkovanou přejímku materiálu – mediated material borrowing.

vytvořená **fonetická výpůjčka se sémantickými vazbami**⁵ je vůči zdrojovému slovu homofonní, to znamená že alespoň přibližně imituje jeho zvukovou stránku (Shi, 2020: 4.1.2).

Typicky jsou takto překládána jména značek, produktů a míst, což ilustruje například čínské jméno pro Coca-colu, kěkōukělè 可口可乐 (可口 – chutný, 可乐 – zábavný) (Cook, 2018: 13). Dalšími příklady jsou léidá 雷达 z angl. radar (雷 – hrom, 达 – informovat), luóji 逻辑 z angl. logic (逻 – zkoumat, 辑 – sestavit) a dvě varianty pro angl. slovo hacker, které jsou navíc co do způsobu tvoření shodné s domácími slovy: hēikè 黑客 (黑 – černý, temný, 客 – návštěvník) a hàikè 骇客 (骇 – překvapit, ohrozit, 客 – návštěvník) (Shi, 2020: 3.2.2.2). Ideální foneticko-sémantickou shodu představují podle Shi (2020: 4.1.2) tzv. **důvtipné fonetické výpůjčky**⁶, kterou je např. ekvivalent angl. Utopia, wūtuōbāng 乌托邦. To bylo vytvořeno spojením morfémů wū 乌 (vrána), tuō 托 (držet, vlastnit) a bāng 邦 (země). Přihlédneme-li k významu, ve kterém znak wū 乌 používala raná střední čínština, tj. „bez“, interpretace by odpovídala způsobu, jakým slovo skutečně vytvořil Thomas More.⁷

Podle Schmidt a Jien-shou (2020) je však nesprávné označovat takto vytvořené výpůjčky jako fonetické, a to z toho důvodu, že k **sémantickému procesu dochází na úrovni morfému**. Jejich jednotky proto musí být považovány za morfémy, byť jejich primární funkcí je zachovat fonetické vlastnosti modelu. Řadí je tedy pod strategii komplexní transliterace, která kombinuje sémantický a fonetický převod (podrobněji v kapitole 4.3.3).

4.1.3.3 Sémantický marker

Funkci zařídovací má sémantický marker nebo také explikativní komponent, kterým je domácí morfém (či slovo) a který jasně značí sémantickou kategorii. Z výpůjčky tak vzniká hybridní forma, která má stejnou strukturu jako čínská kompozita. Lze jej vynechat u slov, kde

---

⁵ Phonetic loan with semantic cues. V anglické literatuře je tento typ výpůjček znám také jako phono-semantic matches, tj. foneticko-sémantická shoda (Cook, 2018, 13).

⁶Humorous phonetic loans

⁷Jméno tohoto fiktivního ideálního státu bylo vytvořeno z řeckých slov οὐ (ne) a τόπος (místo), v přepisu ú-topos, dosl. místo, které neexistuje.

foneticky přejatá část je víceslabičná, nikoli ale u slov jednoslabičných. Upouští se od něj u výpůjček, které jsou již adaptované a srozumitelné samy o sobě, jako např. bālěiwǔ 芭蕾舞 (芭蕾 z angl. ballet, 舞 – tanec) a xiānbīngjiǔ 香槟酒 (香槟 z angl. champagne, 酒 – alkohol) (Shi, 2020: 4.3.1). Většinou jde o **sémanticky zatříd'ující prvek**, může ale být i ve funkci atributu⁸ (jiǔbā 酒吧, 酒 – alkohol, 吧 z angl. bar), řidčeji jako afix. Kromě substantiv jej lze připojit i ke slovesům, kde může zastávat funkci předmětu či doplňku: dāngjī 当机 (dàng z angl. down – přestat fungovat, 机 – stroj). Tento postup zahrnují Schmidt a Jien-shou (2020) rovněž pod strategii komplexní transliterace.

4.2 Přejímání grafických vlastností

O grafické výpůjčce hovoříme tehdy, přejímá-li se význam a grafická forma modelu, fonetická forma je pak vytvořena podle pravidel fonologické soustavy přejímajícího jazyka (Masini, 1993: 128). Grafickými se v čínštině rozumí zejména výpůjčky z japonštiny a dalších jazyků, které si jako součást psacího systému osvojily čínské znaky.

Masini (1993: 129) a Novotná (1966) omezují tento typ výpůjček na jazyky, které sdílí stejný systém písma. Tranter (2009: 22) argumentuje, že **cílové slovo nemusí nutně být v písmu zdrojového jazyka** a své tvrzení opírá o situaci vietnamštiny, která z čínštiny přejala slova touto metodou, ačkoli psaná vietnamština po reformě v roce 1914 už čínské znaky nepoužívala. Nikoli auditivní, ale vizuální cestou mohly být podle Trantera (2009) uvedeny také některé výpůjčky mezi japonštinou a angličtinou a mezi evropskými jazyky, jejichž výsledná forma neodpovídá té, která by se dala očekávat za uplatnění určitých zvyklostí pro fonemickou adaptaci, ale více či méně reflektuje grafické vlastnosti modelu (Tamtéž, 22-32). V angličtině jde např. o japonská slova karate, origami a tagliatelle z italštiny, v japonštině by to mohla být většina anglických výpůjček. Otázka anglických výpůjček v čínštině z tohoto pohledu zatím není prostudována.

---

⁸ V angličtině jako pre-modifier a post-modifier

4.2.2 Grafické výpůjčky

Podle Schmidt a Jien-shou (2020: 27) je nutno u grafických výpůjček rozlišit dvě situace: výpůjčky, s nimiž je do čínštiny uveden cizí znak či symbol (tj. grafické) a výpůjčky, v nichž se primárně přejímá nikoli znak, ale koncept jím vyjádřený. Pro tuto druhou strategii zavádějí označení „**nezvuková přejímka**“.⁹ Řadíme zde například sémantické výpůjčky pro západní koncepty, k jejichž překladu japonština použila významově blízké slovo z klasické čínštiny, které se pak do čínštiny vrátilo v novém významu a dále neologismy vytvořené – rovněž v japonštině – inovativní kombinací čínských morfémů. Grafická cesta se zde jeví jako nejschůdnější nejen z toho důvodu, že výslovnost kandži ve schématu onjomi, tj. v sino-japonském čtení¹⁰ nepochází z moderní čínštiny, ale i proto, že daná slova se postupně přizpůsobila japonské fonologické soustavě natolik, že by pro čínštinu nebylo možné jejich fonetickou formu za použití daných znaků respektovat. Kandži, která v japonštině prošla grafickou adaptací, mohou být v tomto procesu nahrazena ekvivalentním čínským znakem (Shi, 2020: 1.4.1 E).

Výpůjčky grafické pak představují ty výpůjčky z kandži, které **do čínštiny uvádějí cizí znak**, a to spolu s písmennými slovy, akronymy, iniciálovými zkratkami, arabskými číslicemi, písmennými a číselnými kombinacemi, matematickými symboly a zápisy fyzikálních veličin a jednotek. Příkladem netextového symbolu, který v čínštině funguje jako znak wàn 卐, a který je rovněž výpůjčkou grafickou, je symbol svastiky (Schmidt a Jien-shou, 2020: 27-30).

Novějším nečínským znakem, populárním v současné internetové komunikaci je podle Cook (2018, 10) znak no ㄉ převzatý z japonské hiragany, kterým se v textu nahrazuje jeho čínský ekvivalent, atributivní slovice de 的, přičemž se zachovává čínské čtení znaku. Je třeba doplnit, že v klasifikaci navržené Cook (2018) výpůjčky, které přejímají význam a grafickou formu, figurují nikoli jako grafické, ale jako **symbolické**.¹¹ Jednoslabičné výpůjčky z kandži, které čínská literatura tradičně zahrnuje pod výpůjčky grafické (a západní literatura pod sémantické – viz níže), pokládá nikoli za výpůjčky, ale za čínské znaky, jež na základě jazykového kontaktu prošly

---

⁹ Silent borrowing

¹⁰ Existují dva způsoby čtení kandži: onjomi (sino-japonské) a kunjomi (japonské), od kterých se pak odvíjí výslovnost, u hybridních slov mohou být kombinována obě čtení.

¹¹ Symbolic loans

sémantickou změnou¹² a do klasifikace je nezahrnuje. Symbolickými výpůjčkami tak rozumí jak dvojslabičná kompozita přejatá z kandži, tak výše uvedený znak no ㄋ, který pro čínštinu svým zápisem představuje exotičtější variantu, ale funguje na stejném principu (Cook, 2018: 11-12). Oproti dalším vnitro-jazykovým výpůjčkám¹³ je situace mezi čínštinou a japonštinou specifická tím, že význam jednotlivých morfémů se od toho původního může výrazněji odchýlit (Tamtéž).

Jako grafické výpůjčky označuje Cook (2018: 15) zcela jiný fenomén, a to situaci, kdy se přejímá grafická forma i zvuk, nikoli ale význam. Příkladem této **fonetické reprezentace** je použití písmena Q, jehož anglická výslovnost je blízká výslovnosti slova cute, ve významu roztomilý. Na podobném principu vznikají **grafické hříčky**, k jejichž dešifrování je nutná znalost kontextu nebo zvyklostí. Příkladem je slovo taxi, které se v čínském textu objevuje v latině ve smyslu tài kěxī 太可惜, dosl. jaká škoda. Podobně i zkratku FBI používanou na Tchaj-wanu, kterou bychom převedli do znakového písma jako fěnbēi'āi 粉悲哀, ale jejíž správná interpretace je hěnbāi'āi 很悲哀 (já, chudák) rozkóduje ten mluvčí, jemuž bude známá místní zvyklost vyslovovat hlásku f, jež je ve slabice v pozici iniciály, jako h.

4.2.3 Písmenná slova

Písmenným nebo také alfabetským slovem se v čínštině rozumí **jakýkoli výraz, jehož psaná forma obsahuje alespoň jedno písmeno latinky**, včetně těch, které tvoří čínští mluvčí sami (Cook, 2018: 15-19). Podle Cook (Tamtéž) čínština nejdříve přivykala iniciálovým zkratkám (ATM, CD, VIP), následovala akronyma a posléze cizí slova v plném tvaru. Velká písmena se jeví čínskému mluvčímu jako nejméně cizí nejen po stránce vizuální, ale i fonologické, protože kromě W jsou všechna jednoslabičná, což je v tomto směru přibližuje k čínskému morfému.

Pro písmenná slova, která přejímají význam, fonetické i grafické vlastnosti modelu, zavádí Cook (2018) kategorii **úplných výpůjček**¹⁴, kam ale neřadí hybridní formy. U těch rozlišuje mezi kombinacemi **čínských znaků a latinských písmen** a kombinacemi tvořenými **písmeny a**

---

¹² Tzv. bifurkací – nabytí přídavného významu, původní význam je zachován

¹³ Termín intra-chinese loans se používá pro výpůjčky v rámci skupiny čínských jazyků (dialektů).

¹⁴ Wholesale loans

arabskými číslicemi, přičemž zde řadí jak v čínštině vytvořené hybridy, tak přejaté výrazy, kterých je ale minimum (např. T 恤 T xù z angl. T-shirt) (Cook, 2018: 15-19). Otázka hybridů by však podle Cook zasloužila podrobnější výzkum už z toho důvodu, že u množství z nich se uplatňuje čínské čtení arabských číslic, kterými bylo v čínštině v řadě kontextů nahrazeno tradiční číslování (např. MP3 se čte jako MP sān).

Shi (2020: 1.4.1) řadí písmenná slova mezi již zmíněné **kvazi-výpůjčky**, protože u zvuků, které nekorespondují s fonetikou pekingského dialektu, nedochází k fonetické adaptaci v pravém slova smyslu, ale namísto toho se uplatňuje anglická výslovnost.

4.3 Přejímání sémantických vlastností

Vynětím slova z původního kontextu a jeho použitím v novém, cizím kontextu může dojít k výrazným sémantickým změnám (Schmidt a Jien-shou, 2020: 26). Pokud čínština slovo se stejným významem nemá, může nastat několik situací: přejaté slovo si buď ponechává význam nezměněný, podle Novotné (1966: 29) ale nejčastěji dochází k jeho zúžení, jako u slova shālóng 沙龙, kde byl přejat jen jeden z významů polysémního franc. salon, a kde zároveň chybí konotace vyšší společenské vrstvy. Příkladem opačného scénáře, kdy přejaté slovo nabývá nového významu, je fonetická výpůjčka zhàn 站, která v mongolštině označovala zastávku určenou k odpočinku poslům na koních (Shi, 2020: 3.2.1.1).

4.3.1 Sémantické výpůjčky, kalky a deskripce

Je-li na již **existující čínské slovo přenesen nový význam, jde o výpůjčku sémantickou**. V ideálním případě by mělo jít o slovo, které je novému konceptu významově blízké (Masini, 1993: 142-143). Současná čínština před sémantickými výpůjčkami upřednostňuje **kalky, které přejímají jak význam, tak morfemickou strukturu modelu**, a kterým první typ může posloužit jako báze. Větší vlnu sémantických výpůjček, které – než grafickou cestou pronikly do čínštiny – byly na základě tradiční čínské slovní zásoby vytvořeny v japonštině, přinesl konec 19. století. Masini (Tamtéž) v tomto kontextu zdůrazňuje roli těch jednoslabičných, které jsou produktivní nejen v procesu kalkování, ale i při tvoření nových kompozit (např. diàn 电 – elektřina/elektrický, které dříve v čínštině existovalo ve významu blesk). Společné oběma typům

je to, že jsou tvořeny podle pravidel morfologické kompozice čínštiny a jejich jednotky mají kvalitu morfémů, na rozdíl od fonetických výpůjček, jejichž jednotky mají pouze fonetickou funkci. Na základě tohoto rysu, vlastního původním čínským kompozitům, nemusí být snadné jejich cizí původ odhalit (Tamtéž).

Jiný pohled na problematiku kalků nabízí Cook (2018), která **rozděluje mezi kalky částečnými a komplexními**¹⁵. Částečné kalky odpovídají kalkům tak, jak je tradičně definuje západní literatura, tedy replice, v níž jsou zobrazeny jednotlivé morfémy modelu. Komplexní kalky pak zahrnují ty formy, které západní literatura klasifikuje jako nově vzniklá kompozita (Cook, 2018: 9-10). Jde o složeniny jako diànhuà 电话 pro telefon (电 – elektrický, 话 – řeč), diànnǎo 电脑 pro počítač (电 – elektrický, 脑 – mozek), zìzhùcān 自助餐 pro samoobslužný bufet (自 – sám, 助 – pomáhat, 餐 – jídlo) a mezi slova nikoli přejatá, ale nově vytvořená je řadí rovněž Schmidt a Jien-shou (2020: 42), přestože u množství z nich byl cizí původ na základě studia historických slovníků prokázán. Tato **konceptuální přepracování či deskriptivismy sémanticky vyjadřují tentýž koncept jako modelové slovo**, ale nekopírují jeho morfemickou strukturu. Podle Novotné (1966: 16) dává moderní čínština takto tvořeným neologismům před přejímáním přednost.

4.3.2 Nahrazení sémantickým substitutem

Koncem 20. století se objevily úvahy, že postupné přivykání latince a cizím jazykům by do budoucna mohlo přinést ve větší míře výpůjčky fonetické (Shi, 2020: 5.2.3). Sémanticky orientovaný přístup nicméně převažuje, a to ze dvou důvodů: prvním je sémantická zřetelnost, která usnadňuje interpretaci, druhým je podobnost struktury domácích slov (Tamtéž). Slova foneticky transliterovaná obvykle **vyjadřují jeden koncept více slabikami, což je pro čínštinu nepřirozené** (Schmidt a Jien-shou, 2020: 35). Fonetická výpůjčka tak může v určitých případech fungovat jako přechodná fáze a po čase je buď upravena některým z postupů, kterým může být např. přidání sémantického markeru, nebo nahrazena vhodnější formou.

---

¹⁵ Anglické výrazy partial calques a holistic calques podle Cook nejlépe odpovídají terminologii používané pro tento typ výpůjček v čínském jazyce.

Tento trend sleduje Shi (2020: 5.1.1.2) na celku výpůjček ze sanskrtu, z nichž většina byla nahrazena různými formami sémantického převodu, a jen malá část zůstala v původní transliterované formě. Z anglických fonetických výpůjček byly takto nahrazeny např. zhībùlā 芝不拉 (zebra), a to složeninou bānmǎ 斑马 (dosl. skvrnitý kůň) a màikēfēng 麦克风 (microphone) slovem kuòyīnqì 扩音器 (zařízení pro zesílení zvuku), které je ale významově širší a používá se také pro megafon a zesilovač. Podle Novotné (1966, 129) může domácím deskriptivismu ustoupit i hybridní tvar, opačný scénář je ale spíše výjimečný. Například u zkratky AIDS je namísto sémantického převodu, kterým by vznikl příliš dlouhý výraz, upřednostněn převod fonetický rozšířený o domácí morfém, čímž vzniká hybridní forma àizībìng 艾滋病 (Shi, 2020: 5.1.1.2). U některých výpůjček mohou existovat dvě verze, z nichž každá se používá v jiném kontextu či při jiné příležitosti, což je případ slovního spojení fair play, pro které se v čínštině používají výrazy gōngpíng jìngsài 公平竞赛 a gōngpíng duìdài 公平对待, ale knižně se objevuje i foneticky transliterované fèi'èpōlài 费厄泼赖 (Tamtéž).

4.3.3 Sémantická transliterace

Strategii sémantické transliterace, která **význam přejímá nikoli na úrovni slova, ale na úrovni morfému**, popisují podrobněji Schmidt a Jien-shou (2020). Podle toho, jaký vztah je mezi zdrojovou a cílovou morfematickou strukturou, rozlišují mezi dvěma typy transliterace: izomorfemickou a komplexní. K těm připojují konceptuální přepracování, pro jejichž tvoření je relevantní jak celkový význam slova, tak význam morfémů (Schmidt, a Jien-shou, 2020: 41).

O izomorfemickou transliteraci jde tehdy, je-li v cílovém slově zobrazen každý morfém modelu, přičemž morfosyntaktický pořádek je obvykle zachován (Schmidt a Jien-shou, 2020: 38). Izomorfemicky transliterované slovo tedy odpovídá kalku.

Komplexní transliterace reprodukuje modelovou strukturu částečně. V cílovém slově jsou zobrazeny jen některé morfémy modelu nebo se obě slova co do počtu morfémů liší. Může to být způsobeno např. rozšířením cílového slova o sufix (Tamtéž, 37).

Podle způsobu převodu jednotlivých morfémů rozlišujeme následující typy:

- 1) **Komplexní transliterace s funkčně separovanými morfémy** – jednotlivé morfémy jsou převedeny buď foneticky, nebo sémanticky. Příkladem jsou hybridní tvary káchē 卡车 (卡 – foneticky z angl. car truck, 车 – sémanticky) a jiǔbā 酒吧 (酒 – sémanticky, 吧 – foneticky z angl. bar). Je-li alespoň jeden z morfémů převeden sémanticky, hovoříme o **částečném zobrazení morfémů**.
- 2) **Komplexní transliterace rozšířená o afix** – alespoň jeden z morfémů je převeden sémanticky a je přidán sufix. Sufix může být domácí (např. chē 车 ve významu vůz, fāng 房 ve významu budova či místnost) nebo přejatý (z japonštiny např. sufixy xìng 性 pro pojmenování tvaru, shì 式 pro pojmenování stylu). Příkladem jsou slova mōshuǐ 墨水 (墨 – inkoust, 水 – specifikuje tekutinu, z angl. ink) a tóngguà 同化 (同 – shodný, stejný, 化 – odvozovací sufix, z angl. assimilation). Výjimečně může jít o prefix jako u zdvořilostního prefixu v oslovení āshé 阿蛇 (z angl. sir), který ačkoli se obvykle připojuje jen k domácím morfémům, je zde kombinován s fonetickou slabikou.
- 3) **Komplexní transliterace s funkčně sloučenými morfémy** – spojení sémantické a fonetické funkce buď pro každý morfém¹⁶, nebo jen pro některé jednotky¹⁷. Příkladem je výpůjčka àidòu 爱豆 (z angl. idol), kde obě jednotky imitují fonetické vlastnosti zdrojového slova a první z nich zároveň odráží význam (爱 – milovat, mít rád).

4.3.3.1 Stínový morfém

V komplexně transliterovaných slovech mají jednotky převedené foneticky primárně funkci fonetickou. Mohou ale být reprezentovány znaky, které vyjadřují **druhotný význam** vůči ostatním morfémům a se zdrojovým morfémem mohou být důvtipně asociovány, ačkoli nejde o zamýšlenou sémantickou transliteraci. Tento tzv. stínový morfém se díky sémantické funkci čínského znaku

---

¹⁶ Fully fused complex transliteration

¹⁷ Partially fused complex transliteration

chová jako plnohodnotný morfém, ve kterém se spojuje fonetická a sémantická funkce (Schmidt a Jien-shou, 2020: 41). Příkladem je slovo wànwéiwǎng 万维网 jako reprezentace zkratky www (万 – tisíc, 维 – zachovávat, udržovat, 网 – síť) a mínxǔn 迷你裙 z angl. mini skirt (迷 – být okouzlen, uchvácen, 你 – ty, 裙 – sukně). V prvním případě jde o plně sloučenou komplexní transliteraci (pro každý morfém), v druhém o částečnou (první dva morfémy jsou funkčně sloučené a třetí je převeden sémanticky).

5. Klasifikace výpůjček v čínštině

Poměrně obsáhlou typologii čínských výpůjček vypracoval Shi (2020), který uvádí 47 specifických podtypů v sedmi kategoriích.¹⁸ K výpůjčkám fonetickým, grafickým a hybridním připojuje dvě kategorie, které mohou být diskutabilní, ale je vhodné je zde pro celkový kontext zařadit: kvazi-výpůjčky a výpůjčky sémantické. Poslední dvě kategorie, kterými jsou nově vytvořená, cizími prvky ovlivněná slova a v čínštině vytvořená anglická slova, se za výpůjčky nepovažují. Z této klasifikace vychází Schmidt a Jien-shou (2020), jejichž interpretace se ale v několika případech liší. Novotná (1967) uvádí šest hlavních kategorií výpůjček, které jsou čínštině a indoevropským jazykům společné: fonetické, grafické, hybridní, kalky, sémantické výpůjčky a deskripce. Pro čínštinu pak podrobněji rozpracovává otázku výpůjček a hybridních slov. Klasifikační systém navržený Cook (2018) se v mnohém liší. Zavádí například dvě potenciální kategorie, pro které čínština zatím příklad nemá, a to výpůjčky fonetické, které přejímají jen zvuk a výpůjčky emblematické, které přejímají jen psanou formu. Kategorii výpůjček, které přejímají jen význam, zde představují kalky. Situaci, kdy se přejímá kombinace zvuk-grafická forma, ale nikoli význam, ilustrují fonetické reprezentace a grafické hříčky, které zastupují kategorii výpůjček grafických.

5.1 Shi

1. Fonetické výpůjčky

V první řadě jde o **výpůjčky fonetické**, jejichž grafická forma nevyjadřuje sémantický vztah k významu slova. Příkladem čistě fonetické výpůjčky je sàqímǎ 萨其马 z mandž. sacima (tradiční mandžuský zákusek). Smíšené fonetické výpůjčky, které nebyly plně převedeny do znakového písma, zastupuje tvar kǎlā OK 卡拉 OK z jap. karaoke, jehož grafická forma částečně reflektuje slabičné písmo katakana (kara – prázdný, bez a oke – orchestr). Druhý typ představují **fonetické výpůjčky se sémantickými vazbami či asociací**, u nichž jsou vybírány znaky foneticky

---

¹⁸ Některé z podtypů jsou zastoupeny vlastními jmény a nejsou tak součástí běžné slovní zásoby.

blízké a sémanticky asociovatelné se zdrojovým slovem (léidá 雷达 z angl. radar, hēikè 黑客 z angl. hacker). Třetím typem jsou **fonetické výpůjčky s grafickou adaptací** za účelem sémantické asociace (kāfēi 咖啡 z angl. coffee) (Shi, 2020).

2. Grafické výpůjčky

Zde jsou hned ve třech kategoriích zastoupeny výpůjčky z japonštiny. U **fonetických výpůjek z onjomi kandži**, tj. slov v sino-japonském čtení vytvořených v japonštině, čínština kromě grafického převodu alespoň částečně reflektuje fonetické vlastnosti (shòusī 寿司 z jap. sushi, jùlèbù 俱乐部 z jap. kurabu, to z angl. club). Pouze grafický převod se pak uplatňuje u **vypůjek z kunjomi kandži**, tj. slov v japonském či kombinovaném čtení (shòuxù 手续 z jap. tetsuzuki – formality, procedura). Třetím typem jsou **vypůjčky znaku**. Nový znak, který byl v japonštině vytvořen kombinací čínské fonetické a sémantické složky a případně dalších prvků čínština přejímá i s významem a jeho fonetickými vlastnostmi (xiàn 腺 z jap. sen – žláza). Řadíme zde rovněž přejatý netextový symbol (卐 ze sanskrtu, v čínštině wàn – svastika) a výpůjčku tvořenou původním čínským znakem a čínským znakem vytvořeným v jiném jazyce, opět kombinací čínského fonetika a sémantika nebo dalšími postupy (zínán 字喃 z viet. chu'nom – systém písma založený na čínských znacích, používaný dříve ve Vietnamu). Samostatnou kategorií tvoří výpůjčky, jež kombinují **písmeno s fonetickým převodem** (T xù T 恤 z angl. T-shirt) (Shi, 2020).

3. Hybridní výpůjčky

Hybridní formy představují v první řadě **fonetické výpůjčky rozšířené o sémantický marker** (kǎchē 卡车 – fonetická výp. z angl. car truck doplněná domácím morfémem 车 – vozidlo, jiǔbā 酒吧 – premodifikátor s význ. alkohol a fonetická výp. z angl. bar). Na stejném principu může být tento **domácí morfém přidán i k výpůjkám z kandži, tj. grafickým** (xǔeyú 鳕鱼 z jap. tara – treska, rozšířeno o morfém 鱼 – ryba) a k **vypůjkám graficko-fonetickým** (ā sir 阿 sir z angl. sir, ke kterému se jako zdvořilostní prefix připojuje sémantický marker afixového typu). Další typem jsou **foneticko-sémantické výpůjčky**, přičemž může jít o výpůjčku čistě fonetickou

(mótuōchē 摩托车 z angl. motorcycle, 摩托 – část převedená foneticky, 车 – část převedená sémanticky) nebo fonetickou se sémantickými vazbami (mínǐqún 迷你裙 z angl. miniskirt, kde 裙 je převedeno sémanticky a 迷你 primárně reprezentuje zvuk, nicméně zvolené znaky poskytují prostor k různým interpretacím: 迷 – zmást, vyvést z míry, učarovat a 你 – ty). Je-li se **sémantickým převodem zkombinováno písmenné slovo**, spadá rovněž do kategorie výpůjček hybridních (TDK bēi TDK 杯 z angl. TDK Cup) (Shi, 2020).

4. Kvazi-výpůjčky

Tuto kategorii zastupují **písmenná slova** v plném tvaru (Out z angl. out) nebo jako zkratky (DIY z angl. do it yourself) a **grafické výpůjčky ze slov v čínských znacích**. Těmi mohou být buď zpětné výpůjčky z japonštiny, tj. slova která v čínštině už dříve existovala a která si zachovala svůj původní význam (gémìng 革命 z jap. kakumei – revoluce) nebo výpůjčky z onjomi kandži, tj. japonských neologismů v sino-japonském čtení, u nichž čínština – na rozdíl od výše jmenovaných fonetických výpůjček z onjomi kandži – fonetické vlastnosti nereflektuje (guòláosǐ 过劳死 z jap. karoshi – smrt z přepracování) (Shi, 2020).

5. Sémantické výpůjčky

Kromě **kalků** (hēibǎn 黑板 pro angl. blackboard) zde řadíme slova vytvořená sémantickým převodem a připojením domácího morfému, tj. **výpůjčky čistě sémantické** (mòshuǐ 墨水 pro angl. ink) (Shi, 2020).

6. Externě ovlivněná slova

Slova externě ovlivněnými jsou tzv. **imitace výpůjček** a neologismy vytvořené v čínštině jak přejatými, tak domácími komponenty. Takovou imitací je např. jǐnlún 锦纶, které označuje druh syntetického vlákna a které bylo ovlivněno angl. slovem nylon (přímo pro nylon existuje fonetická výp. nílóng 尼龙, příp. nílún 尼伦). Imitace mohou vznikat také spojením prvků dvou fonetických výpůjček (díbā 迪吧, ovlivněno angl. slovy disco a bar), kombinací původního a přejatého morfému (wǎngbā 网吧 – internetová kavárna, vytvořeno spojením morfému 网 – síť a

fonetické výp. z angl. bar) aj. Podobně slovo hacker posloužilo jako model čínskému hóngkè 黑客 (honkeři, dosl. červení hosté se věnují zachytávání protičínského obsahu na síti). **Zcela nová slova** pak vznikají např. zkrácením pchin-jinového přepisu nebo kombinací původních morfémů s písmennými slovy či pchin-jinovými zkratkami (HSK – zkouška z čínštiny jako z cizího jazyka, v plném znění hànyǔ shuǐpíng kǎoshì 汉语水平考试, H dēng H 灯 – lampa ve tvaru písmene H aj.) (Shi, 2020).

7. V čínštině vytvořená anglická slova

Jde jak o zkratky (CBA – Chinese Basketball Association), tak slova v plném tvaru. Druhý případ ilustruje výraz smilence, vytvořený spojením angl. slov smile a silence, který se používá ve smyslu pousmát se, ponechat určitou situaci bez komentáře (Shi, 2020).

5.2 Cook

1. Transliterace

Foneticky transliterovaná slova přejímají význam a fonetické vlastnosti modelu. Jde-li o znaky, které nemají sémantický vztah k významu slova, jde o **čisté transliterace** (yīmèi'ér 伊妹儿 z angl. e-mail). Pokud zvolené znaky reflektují jak fonetické vlastnosti, tak celkový význam slova, jedná se o **foneticko-sémantické shody** (hēikè 黑客 z angl. hacker, dosl. černý náštěvník, tuōfú 托福 z angl. TOEFL – Test of English as a Foreign Language, jehož čínský název je tvořen morfémy 托 – spolehnout se a 福 – štěstí). Další typ představují **kombinované transliterace**, u kterých rozlišujeme zda se jedná o transliteraci opatřenou vysvětlením, tj. rozšířenou o domácí explikativní komponent (àizībìng 艾滋病 jako fonetická výp. pro angl. AIDS, ke které byl připojen morfém 病 – nemoc) nebo o transliteraci kombinovanou s překladem (mótuōchē 摩托车 z angl. motorcycle, 摩托 – foneticky převedená část, 车 – sémanticky převedená část) (Cook, 2018).

2. Grafické výpůjčky

Přejímá se fonetická i grafická forma, ale nikoli význam. Zástupcem tohoto typu jsou **fonetické reprezentace**¹⁹, v nichž znak reprezentuje zvuk určitého jazyka či dialektu, který odpovídá nebo je blízký jeho standardní výslovnosti. Příkladem uveďme písmeno Q, jež bývá v textu – pro svou zvukovou podobnost anglickému cute – používáno ve významu roztomilý. Ve významu pružný, žvýkavý se používá na Tchaj-wanu, kde se můžeme setkat například s konstrukcí 很 Q 的包子 (žvýkavý knedlíček), v tomto případě ale Q zastupuje zvukově podobné slovo z dialektu Min se stejným významem, které v moderní standardní čínštině nemá ekvivalent. Druhou skupinu tvoří **grafické hříčky**²⁰, kde znak či slovo je použito ve funkci šifrovací: např. slovo taxi (psáno latinkou v čínském textu) interpretujeme jako tài kěxī 太可惜, dosl. jaká škoda (Cook, 2018).

3. Symbolické výpůjčky

Symbolické výpůjčky zahrnují zejména výpůjčky z japonštiny, dále arabské číslice a další znaky, u nichž se přejímá grafická forma a význam. Je třeba rozlišit **výpůjčky ze slov v čínských znacích** (gémìng 革命 z jap. kakumei – revoluce, kēxué 科学 z jap. kagaku - věda) a **výpůjčky ze slov v jiném systému písma** (znak no 〇 z japonštiny, ekvivalent čínského atributivního slove de 的). První typ zahrnuje také zpětné výpůjčky z japonštiny, nikoli však jednoslabičné výpůjčky z kandži, které prošly tzv. bifurkací významu a ponecháváme je mimo klasifikační systém (viz. kapitola 4.2.2) (Cook, 2018).

4. Úplné výpůjčky (Wholesale loans)

Jde o **iniciálové zkratky, akronyma a slova plně v latince**,²¹ u nichž se přejímá význam, grafická i fonetická forma (ATM, CD, VIP, fire ve významu propustit – např. 被 fire 掉了).

---

¹⁹ Phonetic representations

²⁰ Graphic puns

²¹ Wholesale borrowed acronyms, wholesale borrowed initialism, wholesale borrowed words

5. Hybridní formy

Je-li písmenné slovo **zkombinováno s čínskými znaky** nebo s **arabskými číslicemi**, přesouvá se do kategorie hybridů. Zástupcem prvního typu jsou Txù T 恤 z angl. T-shirt, kǎlā OK 卡拉 OK jakožto transliterace jap. karaoke. Využití zkratky OK je zde pravděpodobně ukázkou toho, jak kreativně čínština dokáže využít již adaptované cizí jazykové prvky. Druhý typ kombinuje písmenná slova s arabskými číslicemi, u nichž se uplatňuje čínské čtení: MP3 jako MP sān či výraz 3Q – sān Q, který zastupuje anglické thank you (Cook, 2018).

6. Kalky

Kategorie kalků zahrnuje dva typy, v nichž se přejímá pouze význam. **Kalky částečné** zobrazují jednotlivé morfémy modelu (dàigōu 代沟 pro angl. generation gap, règǒu 热狗 pro angl. hot dog). **Kalky komplexní** překládají význam slova jako celek (diànnǎo 电脑 pro angl. computer – dosl. elektrický mozek, zìzhùcān 自助餐 pro angl. buffet – samoobslužný bufet) (Cook, 2018).

7. Emblematické výpůjčky

Přejímá se jen grafická forma.

8. Fonetické výpůjčky

Přejímá se pouze forma fonetická.

5.3 Novotná

1. Fonetické výpůjčky

Přejímá se význam a fonetická forma (āsīpǐlín 阿司匹林 z angl. aspirin, qiǎokèlì 巧克力 z angl. chocolate). Sémantický vztah může být zřetelný z jejich grafické formy: kěkǒukèlè 可口可乐 pro Coca-Cola (可口 – chutný, 可乐 – zábavný), wéitāmìng 维他命 z angl. vitamin (维 –

podporovat, 他 – jejich, 命 – život), případně u jednoho z komponentů: túténg 图腾 z angl. totem (图 – obraz) (Novotná, 1967).

2. Grafické výpůjčky

Přejímá se grafická forma a význam, fonetická forma je vytvořena v přejímajícím jazyce. V čínštině jde především o výpůjčky z japonštiny: slova vytvořená v japonštině (shōuxù 手续 z jap. tetsuzuki – formalita), původně čínská slova, která v japonštině získala nový význam a v tomto novém významu pronikla zpět do čínštiny (wénxué 文学 wénxue z jap. bungaku – literatura), kalky pro zahraniční koncepty (chāoduǎnbō 超短波 pro angl. ultra-short waves), neologismy (kèguān 客观 z jap. kakkan – cíl) a fonetické výpůjčky z evropských jazyků, zejména z angličtiny (jùlèbù 俱乐部 z jap. kurabu, z angl. club) (Novotná, 1967).

3. Hybridní výpůjčky

Jedná se o slova tvořená z přejatých a domácích komponentů. První typ představují **hybridní slova explikativního typu**, tj. fonetické výpůjčky, ke kterým je pro větší sémantickou zřetelnost připojen explikativní komponent. Ten je u determinativních kompozit buď významově širší a zařadí uje přejatý komponent do sémantické kategorie (shādīng yú 沙丁 z 鱼 z angl. sardine, juéshì yīnyuè 爵士音乐 z angl. jazz), nebo je jeho atributem (jiǔbā 酒吧 z angl. bar, lǐngdài 领带 z angl. tie). Je-li explikativní komponent synonymem, jedná se o kopulativní kompozita (kǎchē 卡车 z angl. car truck, kǎpiàn 卡片 z angl. card). Druhým typem jsou **hybridní kalky vytvořené kombinací kalkování a fonetického převodu**, přičemž to mohou být kompozita nebo derivativa. Příkladem hybridních kalků, ve kterých je domácí komponent blíže určen komponentem přejatým, jsou složeniny kāfēiguǎn 咖啡馆 z angl. coffee shop (咖啡 – převedeno foneticky, 馆 – obchod, převedeno sémanticky), mótuōchē 摩托车 z angl. motorcycle (摩托 – převedeno foneticky, 车 – vůz, převedeno sémanticky) a tǎnkèbīng 坦克兵 z angl. tankist (坦克 – převedeno foneticky a lexikální morfém 兵 – voják nahrazuje gramatický morfém -ist). Opačnou situaci, tj. domácí komponent je atributem přejatého komponentu, sledujeme u slova bīngqílín 冰淇淋 z angl. icecream (冰 – led, převedeno sémanticky, 淇淋 – převedeno foneticky). Stejným způsobem

vznikly názvy fyzikálních jednotek (qiānwǎ 千瓦 z angl. kilowatt, háomǐ 毫米 z franc. millimètre) a některé geografické názvy (xīnxīlán 新西兰 pro New Zealand). Dále zde řadíme kompozita, která byla vytvořena spojením domácího komponentu, tedy **části vzniklé kalkováním s již adaptovaným hybridním kompozitem** (jiǔbājiān 酒吧间 z angl. barroom, vytvořeno spojením hybridního slova explik. typu 酒吧 – hospoda a morfému 间 – místnost). Příkladem hybridního kalkovaného derivativa, která jsou ale v čínštině málo početná, je ekvivalent angl. humorist – yōumòjiā 幽默家 (幽默 – fonetická výp. z angl. humor, 家 – domácí morfém s vlastnostmi činitelského sufixu). Třetí typ hybridních výpůjček představují **samostatně tvořená hybridní slova**, ve kterých se uplatňují již adaptované fonetické výpůjčky a hybridní slova, a která vznikají na základě analogie.²² Jde o kompozita (qiǎokèlì táng 巧克力糖 – čokoládové bonbony, kāfēi jù 咖啡具 kávový servis) a rozšířená pojmenování (bālěiwǔ qídǎo 芭蕾舞祈祷 – baletní mistr, shēng kāfēi 生咖啡 – zelená káva). Typicky takto vznikají názvy zemí, jména příslušníků národností, ras, obyvatel měst, kontinentů, názvy jazyků apod. (fǎyǔ 法语 – francouzština, bólinrén 柏林人 – Berlínčan) (Novotná, 1966).

4. Kalky

Morfémy modelu jsou nahrazeny morfémy přejímajícího jazyka. Tím vzniká jeho přímá replika, která se nicméně může co do počtu morfémů lišit. Může být buď rozšířena o další lexikální morfém, nebo naopak zkrácena či jinak upravena. **Rozšířením** vznikla např. slova qiáopái 桥牌 z angl. bridge (karetní hra), kde k morfému 桥 (most) byl pro srozumitelnost přidán morfém 牌 (karty) a mótiānlóu 摩天楼 z angl. skyscraper, kde přidání morfému 楼 (budova) vyžadovala syntaktická stránka. **Zkrácením** bylo vytvořeno slovo lěngzhàn 冷战 z angl. cold war (冷 – studený, 战 – válka, zkráceno z zhànzhēng 战争). **Přeskupení morfémů** v souladu s konstrukcí sloveso-předmět pak proběhlo ve slově pòbīngchuán 破冰船 z angl. icebreaker (破 – rozbit, 冰 – led, 船 – loď) (Novotná, 1967).

---

²² Mechanismus kalkování se neuplatňuje přímo, cizí slovo slouží spíše jako impuls.

5. Sémantické výpůjčky

Sémantické výpůjčky jsou tvořeny přenesením významu na již existující čínské slovo, přičemž může jít buď o synonymum modelu, nebo o slovo modelu významově blízké. Toto se pak stává polysémiím. Například slovo xìng 性 (povaha, podstata) pod vlivem japonštiny nabylo přídavného významu pohlaví, sexuální.²³ Podobně slovo tóuděng 头等 (první stupeň) nabylo pod vlivem anglického first rate (prvotřídní, špičkový) významu krajní, nejvyšší (Novotná, 1967).

6. Nově vytvořená slova deskriptivní povahy

Jde o neologismy vytvořené domácimi slovotvornými postupy, kterým cizí model slouží jako inspirace. Tato kompozita na rozdíl od kalků nezobrazují jednotlivé morfémy modelu, nicméně použité morfémy mohou být s morfémy daného slova v synonymním vztahu, proto nemusí být snadné definovat, o který ze dvou typů se jedná. Tímto způsobem byla vytvořena např. slova qiánshuǐtíng 潜水艇 – ponorka (潜 – ponořit se, 水 – voda, 艇 – loď) a jiànglínjié 降临节 – advent (降临 – sestoupit, padnout 节 – svátek) (Novotná, 1967).

---

²³ Čínská slova přejatá z japonštiny v novém významu, která se v původním významu přestala používat, řadí Novotná mezi výpůjčky grafické.

6. Korpus

6.1 Káva

AFFOGATO

Affogato nebo také *gelato affogato* (dosl. utopená zmrzlina) je zmrzlina podávaná obvykle v poháru, zalitá kávou či likérem (VT).

Affogato	阿馥奇朵	āfùqíduǒ
	阿芙佳朵	āfújiāduǒ

V čínštině se pro *affogato* objevují dvě varianty **fonetické výpůjčky**. V názvu, který je oficiálním překladem firmy Starbucks je, pravděpodobně pro pozitivní konotaci, použit znak 馥 s významem vůně.

CAFFÈ AMERICANO

Caffè americano (americká káva), je espresso doplněné horkou vodou. Podle známé legendy tak Italové měli říkat zředěné kávě, kterou si za druhé světové války připravovali američtí vojáci (Caffebook.it). Ve skutečnosti jde o kávu tak jak se pije v USA, tedy připravovanou metodou filtrování, kde se pro větší atraktivitu začal používat italianismus (Lanzilotta, 2014).

Caffè americano	美式咖啡	měishì kāfēi
-----------------	------	--------------

V čínštině byl název tohoto nápoje vytvořen spojením kompozita měishì 美式 (v americkém stylu) a fonetické výpůjčky kāfēi 咖啡 (káva). Spojení „v americkém stylu“ lze pokládat za kalk slova *americano*, to totiž v italštině označuje nikoli původ kávy, ale způsob její přípravy. Jedná se tedy o **hybridní kalk**.

CAFFÈ MACCHIATO

Caffè macchiato (dosl. zašpiněná, potřísněná káva) je espresso s malým množstvím mléka (VT).

Caffè macchiato	玛奇朵	mǎqíduǒ
	玛奇朵咖啡	mǎqíduǒ kāfēi

Fonetická výpůjčka pro *macchiato* se v čínštině objevuje jak samostatně, ve spojení se slovem *kāfēi* 咖啡 (káva), které je rovněž výpůjčkou fonetickou. Domnívám se, že ve druhém případě jde o **výpůjčku hybridní**, kde 咖啡 funguje jako explikativní komponent a že modelovým jazykem zde mohla být angličtina, kde *macchiato* jako výpůjčka z italštiny je substantivem. Jako *zāng kāfēi* 脏咖啡 či v reduplikovaném tvaru jako *zāngzāng kāfēi* 脏脏咖啡, tedy zašpiněnou kávu, najdeme v čínštině jiný kávový nápoj podávaný tak, že jeho obsah přetéká přes sklenici.

CAPPUCCINO

Cappuccino je teplý nápoj z espresa, mléka a mléčné pěny (Burda, 2013). Název byl pro barevnou podobnost tradičnímu kapucínskému hábitu odvozen od slova *cappuccio* – kapuce (VT).

Cappuccino	卡布奇诺	kǎbùqínuò
	卡布其诺	kǎbùqínuò
	卡布奇诺咖啡	kǎbùqínuò kāfēi

V čínštině existují dvě varianty **fonetické výpůjčky** pro *cappuccino*, z nichž jedna se objevuje v kombinaci s explikativním komponentem káva také jako **hybridní výpůjčka**.

ESPRESSO

Espresso nebo *caffè espresso* je malá silná káva připravovaná v kávovaru propařováním vody pod tlakem (Burda, 2013). Slovo *espresso*, původem z franc. *exprès* bylo do italštiny přejato z angličtiny pro označení kávy či pokrmu připraveného klientovi na počkání (VT).

Espresso	浓缩咖啡	nóngsuō kāfēi
	意式浓缩咖啡	yìshì nóngsuō kāfēi

Čínský název pro espresso je tvořen slovy nóngsuō 浓缩 (zhustit) a kāfēi 咖啡 (káva), druhá varianta přidává kompozitum yìshì 意式 (v italském stylu). Mohli bychom je přeložit jako „koncentrovaná káva“ a „koncentrovaná káva v italském stylu“ a jde o **deskripce**, které odkazují na vlastnosti espresa.

FRAPPUCCINO

Frappuccino je řada míchaných chlazených nápojů firmy Starbucks. V Itálii se jím obecněji rozumí chlazený míchaný nápoj ve stylu kapučína, samotný název je ale pseudoitalianismem vytvořeným ze slov *frappè*²⁴ a *cappuccino* v americké angličtině (VTO). Autorské právo na jméno *frappuccino* má firma Starbucks od roku 1994, kdy je spolu se sítí kaváren odkoupila od George Howella. Ten nápoj v roce 1992 v Bostonu uvedl na trh (Nanos, 2012).

Frappuccino	星冰乐	xīngbīnglè
	法布奇诺	fǎbùqínò

Oficiální překlad firmy Starbucks je xīngbīnglè 星冰乐 (www.starbucks.cn, 2022). Jde o **deskripce**, v níž znak 冰 s významem led vyjadřuje sémantickou asociaci a znak 乐 (šťastný, radovat se) má pozitivní konotaci. Abychom pochopili motivaci k výběru znaku 星 s významem hvězda, musíme znát čínský překlad jména Starbucks, který zní xīngbākè 星巴克 (hvězda je zde kalkem pro angl. star). Komponent 星 tak naznačuje, že jde o produkt firmy Starbucks. Alternativní překlad fǎbùqínò 法布奇诺 je **fonetickou výpůjčkou** pro *frappuccino*.

²⁴ Název *frappè*, jež označuje míchaný nápoj s mlékem, drceným ledem a kávou, dochucený sirupy, čokoládou apod. byl vytvořen podle franc. *frappé* ve významu praštěný, bouchnutý (VT, 2018).

LATTE MACCHIATO

Latte macchiato (dosl. potřísněné mléko) je nápoj z teplého našlehaného mléka s malým množstvím kávy, podávaný ve vyšší sklenici (Burda, 2013).

Latte macchiato	拿铁	nátiě
	拿铁咖啡	nátiě kāfēi

V čínštině se tento název objevuje jako nátiě 拿铁, které je **fonetickou výpůjčkou** pro *latte*, a nebo jako nátiě kāfēi 拿铁咖啡. Druhá varianta by mohla odpovídat italskému *caffè latte* (také jako *caffellate*), tedy kávě, do níž se přimíchává horké mléko bez pěny. Tento překlad najdeme např. v anglické jazykové mutaci čínských stránek firmy Starbucks. Domnívám se ale, že jde o nápoj *latte macchiato*, a že v čínštině podobně jako v češtině došlo k významovému posunu, kdy italský výraz ve významu mléko reprezentuje nápoj s mlékem jako celek. Kāfēi 咖啡 (káva) je zde tedy explikativním komponentem a jde o **hybridní výpůjčku**.

6.2 Ostatní nápoje

GRAPPA

Grappa je pálenka vzniklá destilací matolin s 45-50% obsahem alkoholu (VT). Název vznikl z lombardského výrazu *graspo*, které je synonymem slova *grappolo* – hrozen vína (Tamtéž).

Grappa	格拉怕酒	gélāpà jiǔ
	格拉巴酒	gélābā jiǔ

Jde o **hybridní výpůjčku** složenou z fonetické výpůjčky pro it. *grappa* (pro jednu ze dvou variant) a **explikativního komponentu** jiǔ 酒 (alkohol).

LAMBRUSCO

Lambrusco je perlivé, lehce alkoholické víno sytě rubínové barvy z dříve stejnojmenné odrůdy vinné révy (VT).

Lambrusco	蓝布鲁斯科	lánbùlǔsīkē
	兰布鲁斯科	lánbùlǔsīkē

V čínštině se **fonetická výpůjčka** pro *lambrusco* objevuje **ve dvou variantách**. První z nich používá pro slabiku lán znak 兰 s významem orchidej, zatímco druhá znak 蓝 s významem modrý. Otázkou je, zda lze tuto substituci asociovat s barvou hroznů, které jsou, konkrétně pro odrůdu Glera v italštině a obvykle i v čínštině označovány jako černé.

MARSALA

Marsala je bílé likérové víno zlaté až hnědé barvy vyráběné na Sicílii, pojmenované podle tamního města Marsala (VT).

Marsala	玛萨拉	mǎsàlā jiǔ
---------	-----	------------

K fonetické výpůjčce pro *Marsala* je připojen sémantický marker jiǔ 酒 (alkohol), jde tedy o **hybridní výpůjčku**.

MARTINI

Martini je koktejl z ginu a vermutu, a kromě toho také italský výrobce vermutu (VTO).

Martini	马丁尼	mǎdīngní
	马天尼	mǎtiānní

V čínštině se objevují **dvě varianty fonetické výpůjčky** pro *martini*, přičemž obě z nich byly dohledány jak pro koktejl, tak pro specifický produkt značky Martini.

NEGRONI

Negroni je koktejl z ginu, červeného vermutu a Campari, jehož autorem byl florentinský šlechtic C. Negroni (Galamini, 2019).

Negroni	尼格罗尼	nígélúóní
	尼克罗尼	níkèluóní
	内格罗尼	nèigélúóní

Fonetická výpůjčka pro *negroni* se v čínštině vyskytuje ve třech variantách.

PROSECCO

Prosecco je bílé perlivé víno s chráněným označením původu, nazvané podle lokality, odkud pravděpodobně pochází (VT).

Prosecco	普罗塞克	pǔluósāikè
----------	------	------------

Jde o **fonetickou výpůjčku**.

6.3 Ochucovadla a omáčky

ACETO BALSAMICO

Aceto balsamico (česky balzamiko či balzamikový ocet) je vinný ocet vyšší kvality vyráběný kvašením a zráním vinného moštu v dřevěných sudech (VT).

Aceto balsamico	巴萨米克醋	bāsàmīkē cù
-----------------	-------	-------------

Jde o **hybridní kalk** složený z fonetické výpůjčky pro *balsamico* a kalku pro *aceto* (ocet), kterým je čínské cù 醋.

ALL'AMATRICIANA

Omáčka *amatriciana* (původem z města Amatrice) či těstoviny podávané *all'amatriciana* (na tamní způsob) jsou specialitou lazijské kuchyně (VTO). Tradičními ingrediencemi jsou vepřový lalok, rajčata, olivový olej, bílé suché víno, sůl pepř, příp. feferonky (Comune di Amatrice, 2022).

All'amatriciana	培根番茄意大利	péigēn fānqié yìdàlì miàn
	罗马经典番茄熏肉意大利面	luómǎ jīngdiǎn fānqié xūnròu yìdàlì miàn
	罗马风味番茄熏肉意大利面	luómǎ fēngwèi fānqié xūnròu yìdàlì miàn

Všechny tři čínské názvy popisují charakter pokrmu, proto je řadíme mezi **deskripce**. První název je složen ze slov péigēn 培根 (slanina, z angl. bacon), fānqié 番茄 (rajčata) a yìdàlì miàn 意大利 (těstoviny), dosl. „slaninovo-rajčatové těstoviny“. Stejným způsobem vznikly další dva názvy, které bychom mohli přeložit jako „typické či tradiční římské slaninovo-rajčatové těstoviny“. Provenienci zde vyjadřují komponenty luómǎ 罗马 (Řím) a jīngdiǎn 经典 (typický, klasický), ve druhém případě luómǎ 罗马 a fēngwèi 风味 (příchuť), slaninu pak zastupuje domácí kompozitum xūnròu 熏肉. Slanina a vepřový lalok, ze kterého se připravuje také známější omáčka *carbonara* však nejsou stejným druhem vepřového masa a liší se také jejich zpracování.

ALL'ARRABBIATA

Omáčkou *arrabbiata* (odv. od *arrabbiato* – rozzuřený) či těstovinami nebo masem podávanými *all'arrabbiata* se rozumí pikantní pokrm, dochucený hlavně feferonkami (VTO).

All'arrabbiata	香辣风味意大利面酱	xiāng là fēngwèi yìdàlì miàn jiàng
	香辣茄酱	xiāng là qié jiàng

Oba názvy jsou **deskripce**. První je složen z komponentů xiāng 香 (voňavý, aromatický), là 辣 (pikantní), fēngwèi 风味 (příchuť), yìdàlì miàn 意大利面 (těstoviny) a jiàng 酱 (omáčka). Mohli bychom jej přeložit jako „voňavá pikantní omáčka k těstovinám“. Druhý se skládá z komponentů xiāng 香, là 辣 a qiéjiàng 茄酱 (zkr. z fānqié 番茄 – rajčata), dosl. „voňavá pikantní rajčatová omáčka“.

ALLA CARBONARA

Alla carbonara (po uhlířsku) je způsob přípravy těstovin, jež jsou dochucené restovaným vepřovým lalokem, vejcem a nastrohaným parmezánem, příp. ovčím sýrem (VTO).

Alla carbonara	培根蛋面	péigēn dàn miàn
	意式培根蛋面	yìshì péigēn dàn miàn

Názvy „nudle se slaninou a vejcem“ a „nudle se slaninou a vejcem po italsku“ jsou **deskripce**. Komponenty péigēn 培根 (slanina, z angl. bacon), dàn 蛋 (vejce, zkr. z jīdàn 鸡蛋) a miàn 面 (nudle, těstoviny) odkazují na použité ingredience, v druhém případě je pro specifikaci připojeno yìshì 意式 (v italském stylu).

ALLA PUTTANESCA

Těstoviny *alla puttanesca* (dosl. ve stylu prostitutek) jsou podávány s omáčkou z rajčat, ančoviček, černých oliv a kaparů (VTO).

Alla puttanesca	烟花女意大利面	yānhuānǚ yìdàlì miàn
	烟花女意面	yānhuānǚ yìmiàn
	娼妇意大利面	chāngfù yìdàlì miàn
	娼妇意面	chāngfù yìmiàn

Slova yānhuānǚ 烟花女 a chāngfù 娼妇 ve významu prostitutka zde můžeme považovat za kalk italského *alla puttanesca*, které bylo odvozeno od adj. *puttanesco* (vlastní prostitutkám – např. chování, způsoby). Všechny čtyři názvy bychom tak mohli zařadit k **sémantickým výpůjčkám** rozšířeným o explikativní složku yídàlì miàn 意大利面 (těstoviny, špagety) nebo její zkrácenou verzi yìmiàn 意面.

AL POMODORO

Al pomodoro (*al* – předložka se členem ve významu na, *pomodoro* – rajče) je ustáleným spojením, které se v italské kuchyni používá pro pokrmy dochucené rajčatovou omáčkou (VT).

Al pomodoro	番茄酱	fānqié jiàng
	意大利番茄酱	yídàlì fānqié jiàng
	番茄沙司	fānqié shāsī

První název, složený ze slov fānqié 番茄 (rajčata) a explikativního komponentu jiàng 酱 (omáčka) je **sémantickou výpůjčkou** a používá se také pro kečup. Stejně tak druhá varianta, která ke složenině fānqié jiàng 番茄酱 přidává pro specifikaci toponymum yídàlì 意大利 (Itálie), dosl. „italská rajčatová omáčka“. Třetí varianta vznikla spojením slov fānqié 番茄 (rajčata) a angl. fonetické výpůjčky shāsī 沙司, které ve funkci explikativního komponentu nahradilo čínský výraz pro omáčku.

PESTO

Pesto je kořenící směs z bazalky, česneku, piniových semínek, olivového oleje a sýra (VT). Tradičně se připravovalo ve hmoždíři, čemuž napovídá i jeho název – jedním z významů slovesa *pestare* je rozdrtit, roztlouct.

Pesto	派斯托	pàisītūō
	意式香蒜酱	yìshì xiāngsuànjiàng

	意式罗勒青酱	yìshì luólè qīngjiàng
--	--------	-----------------------

Do čínštiny se překládá třemi způsoby. Kromě **fonetické výpůjčky** pro *pesto* jsou to **deskripce** ve významu „omáčka z česneku a bylinek v italském stylu“ a „zelená bazalková omáčka v italském stylu“, které odráží jak specifické vlastnosti pesta, tak jeho provenienci. První název je vytvořen kompozity yìshì 意式 (v italském stylu), xiāngsuàn 香蒜 (česnek s bylinkami) a čínským morfémem jiàng 酱 (omáčka). Druhý se skládá z komponentů yìshì 意式 (v italském stylu), luólè 罗勒 (bazalka), qīng 青 (zelený) a jiàng 酱 (omáčka).

RAGÙ

Ragù je omáčka z mletého hovězího masa a zeleniny, podávaná obvykle k těstovinám a rýži. Název je adaptací franc. *ragoût*, jež původně označovalo obdobný pokrm – výrazně dochucené dušené maso, které mělo povzbudit chuť (VT a Ballarini, 2017).

Ragù	意式肉酱	yìshì ròujiàng
------	------	----------------

Čínský název je složen z komponentů yìshì 意式 (v italském stylu), ròu 肉 (maso) a jiàng 酱 (omáčka), jedná se tedy o **deskripci**, která popisuje pokrm jako „italskou masovou omáčku“.

6.4 Těstoviny a rýže

AL DENTE

Al dente, do češtiny překládáno „na skus“, je způsob přípravy těstovin nebo rýže, které se podávají ne zcela uvařené (VT).

Al dente	弹牙	tányá
----------	----	-------

Čínský překlad je **sémantickou výpůjčkou**. Komponent yá 牙 (zub) je ekvivalentem italského *dente* a předložku se členem *al* ve významu „na“ zde nahradil jako explikativní komponent morfém tán 弹, čímž vznikla konstrukce sloveso-předmět. Tento znak lze interpretovat více způsoby jako

např. pružit, cvrknat, brnkat či dokonce střílet, zde ale pravděpodobně odkazuje na těstoviny, které jsou tužší.²⁵

CAPELLINI

Capellini (vlásky) nebo také *capelli d'angelo* (andělské vlasy) jsou dlouhé tenké nudle vhodné např. do polévek (VT). Liší se průměrem, nicméně *capellini* se např. do angličtiny překládají právě jako angel hair pasta.

Capellini	天使面	tiānshǐ miàn
-----------	-----	--------------

V čínštině jde o **sémantickou výpůjčku** tvořenou kalkem slova *angelo* tiānshǐ 天使 (anděl), s přidaným explikativním komponentem miàn 面 (těstoviny, nudle).

CONCHIGLIE

Conchiglie jsou těstoviny ve tvaru mušlí (VT).

Conchiglie	贝壳面	bèikémiàn
------------	-----	-----------

Čínský název je **sémantickou výpůjčkou** tvořenou komponentem bèiké 贝壳 (mušle), jež je kalkem slova *conchiglie* a explikativním komponentem miàn 面 (těstoviny, nudle).

FARFALLE

Farfalle (motýlci) jsou těstoviny ve tvaru mašliček (VT).

Farfalle	蝴蝶粉	húdiéfěn
----------	-----	----------

V čínštině jde o **sémantickou výpůjčku** tvořenou kalkem slova *farfalle* húdié 蝴蝶 (motýl) a explikativním komponentem fěn 粉 (nudle).

---

²⁵ Lépe tuto vlastnost vystihuje anglický výraz chewy (žvýkavý), který v češtině nemá ekvivalent.

FUSILLI

Fusilli (vřeténka) jsou těstoviny šroubovitého tvaru (VT).

Fusilli	螺旋面	luóxuánmiàn
---------	-----	-------------

Čínský název složený z komponentů luóxuán 螺旋 (spirála, spirálovitý) a miàn 面 (těstoviny, nudle) odráží jejich tvar, nicméně 螺旋 není synonymem italského *fusilli*, a proto jde o **deskripci**.

GNOCCHI

Gnocchi jsou oválné nebo válcovité bramborové knedlíčky dochucované různými způsoby, podávané jako první chod. Název vznikl z benátského *gnoco* ve významu hrudka, hrbolek (VT).

Gnocchi	玉棋	yùqí
	意大利土豆团子	yìdàlì tǔdòu tuánzi
	意式面疙瘩	yìshì miàngēda

Čínský název je tvořen třemi způsoby. Kompozitum yùqí 玉棋, složené z morfémů yù 玉 (nefrit) a qí 棋 (čínské šachy, zkráceno z xiàngqí 象棋), jejichž hracím kamenům se noky tvarově podobají, je **sémantickou výpůjčkou**. Druhý název je složen ze slov yìdàlì 意大利 (Itálie), tǔdòu 土豆 (brambory) a tuánzi 团子 (knedlík), dosl. „italské bramborové knedlíky“ a je **deskripcí**. Třetí název je tvořen kompozity yìshì 意式 (v italském stylu) a miàngēda 面疙瘩 (knedlíček), dosl. „knedlíčky na italský způsob“ a je rovněž **deskripcí**.

LASAGNE

Lasagne či v singuláru *lasagna* jsou těstoviny ve tvaru širokých pruhů, které se vrství na sebe (VT).

Lasagne	千层面	qiāncéngmiàn
---------	-----	--------------

Čínský výraz pro lasagne složený z komponentů qiān 千 (tisíc), céng 层 (vrstva, poschodí) a miàn 面 (těstoviny, nudle) lze přeložit jako „tisícivrstvé nudle“ a je **deskripcí**.

LINGUINE

Linguine (jazýčky) jsou dlouhé nudle podobné špagetám, nikoli však s kulatým, ale s čočkovitým řezem (VT). Slovo *linguina* (sg. tvar) je diminutivem od *lingua* (jazyk).

Linguine	扁细面	piānxiàmiàn
----------	-----	-------------

Čínský výraz vytvořený spojením komponentů piān 扁 (plochý), xì 细 (tenký, úzký) a miàn 面 (těstoviny, nudle) je **deskripcí**, která odkazuje na tvar těchto dlouhých těstovin.

MACCHERONI

Maccheroni jsou silnější, obvykle duté těstoviny s kulatým řezem (VTO). Název možná pochází z řec. makar, jež označovalo pokrm podávaný při smuteční hostině. Označení *maccheroni* se v některých jazycích používá univerzálně pro jakékoli italské těstoviny a různé významy má i v jednotlivých oblastech Itálie (Tamtéž).

Maccheroni	通心粉	tōngxīnfěn
	通心面	tōngxīnmiàn

V čínštině se pro tento pokrm objevují **dvě deskripce**. Obě jsou složeny z komponentů tōng 通 (otevřený, průchodný) a xīn 心 (nitro), ke kterým první varianta přidává komponent fěn 粉 (nudle), zatímco druhá komponent miàn 面 (těstoviny, nudle). Oba názvy bychom mohli přeložit jako „nudle s dutým vnitřkem“.

ORECCHIETTE

Orecchiette (ouška) jsou těstoviny ve tvaru zploštělých a vypouklých noků, podobné ouškům (VT). Název vznikl jako diminutivum od *orecchia* (ucho) přidáním sufixu *-etta* (*-ette* pro plurál).

Orecchiette	小耳朵面	xiǎo ěrduo miàn
-------------	------	-----------------

Tento sufix je zde nahrazen čínským lexikálním morfémem xiǎo 小 (malý), xiǎo ěrduo 小耳朵 (malé ucho) tak lze považovat za kalk it. *orecchiette*. K němu byl připojen explikativní komponent miàn 面 (těstoviny, nudle), tudíž jde o **sémantickou výpůjčku**.

PENNE

Penne (pera) jsou těstoviny podobné makaronům, se šikmo seříznutými konci (VT).

Penne	笔管面	bǐguǎnmiàn
	斜管面	xiéguǎnmiàn
	水管面	shuǐguǎnmiàn

Pro tento typ těstovin se v čínštině objevují tři **deskripce**. První z nich je složená z komponentů bǐ 笔 (pero), které je ekvivalentem italského *penna*, guǎn 管 (trubka) a miàn 面 (těstoviny, nudle) a mohli bychom ji přeložit jako „trubkovité nudle ve tvaru pera“. Podobně čínština popisuje např. tvar těla olihně (笔管鱼). Druhá se skládá z komponentů xié 斜 (šikmý, svažující se), guǎn 管 (trubka) a miàn 面 (těstoviny, nudle), tedy „šikmé trubkovité nudle“. Třetí variantu, používanou širěji nejen pro *penne*, ale i pro další typy dutých těstovin jako jsou *makarony*, *rigatoni* aj. bychom mohli přeložit jako „nudle ve tvaru vodní trubky“: skládá se z kompozita shuǐguǎn 水管 (vodní trubka, hadice) a morfému miàn 面 (těstoviny, nudle).

RAVIOLI

Ravioli jsou plněné polštářky ze dvou tenkých vrstev těsta, v půlkulatém nebo obdélném tvaru (VT).

Ravioli	意大利饺子	yìdàlì jiǎozi
---------	-------	---------------

Čínský název se skládá z toponyma yìdàlì 意大利 (Itálie) a názvu pro obdobný čínský pokrm, kterým jsou plněné knedlíčky jiǎozi 饺子. Jejich název překládá italština stejným způsobem, tedy jako „*ravioli cinesi*“ (čínské ravioly), a proto se domnívám, že 饺子 lze v tomto případě považovat za kalk it. *ravioli* a výslednou formu za **sémantickou výpůjčku** s explikativním komponentem. Název bychom mohli přeložit jako „italské plněné knedlíčky“. Tento tvar byl dohledán také pro *tortelloni*, plněné taštičky prstýnkového tvaru.

RIGATONI

Rigatoni jsou kratší rýhované makarony. Název vznikl jako augm. od *rigato* (nalinkovaný, proužkovaný) přidáním sufixu *-one* (*-oni* pro plurál) (VT).

Rigatoni	粗管面	cūguǎnmiàn
----------	-----	------------

Čínský název, který je **deskripcí** složenou z komponentů cū 粗 (silný, tlustý nebo také hrubý, drsný), guǎn 管 (trubka) a miàn 面 (těstoviny, nudle), bychom mohli přeložit jako „tlusté trubkovité těstoviny“, případně „trubkovité těstoviny s hrubým povrchem“. Oba názvy odkazují na tvar těstovin, druhá interpretace by navíc zohlednila jejich distinktivní rys, rýhovaný povrch.

RISOTTO

Risotto je různě dochucený pokrm z rýže vařené ve vývaru, víně apod., jehož název byl odvozen od slova *riso* (rýže) (VT).

Risotto	意式烩饭	yìshì huìfàn
---------	------	--------------

Čínský překlad je tvořen kompozitívou 意式 (v italském stylu) a 烩饭 (rýže vařená v omáčce) dosl. „vařená rýže na italský způsob“. 烩饭 je obdobným čínským pokrmem a lze jej považovat za kalk pro italské *risotto*, jde tedy o **sémantickou výpůjčku** s explikativním komponentem.

SPAGHETTI

Spaghetti jsou dlouhé tenké nudle s kulatým řezem. Jejich název vznikl jako dim. od *spago* (provaz, šňůra) (VT).

Spaghetti	意大利面	yìdàlì miàn
	意面	yìmiàn
	意大利直面	yìdàlì zhímiàn

V čínštině se objevují minimálně tři názvy. První je tvořen toponymem 意大利 (Itálie) a komponentem 面 (těstoviny, nudle), dosl. „italské nudle“. Stejným způsobem vznikla i druhá varianta yìmiàn 意面, v níž je fonetická výpůjčka pro angl. Italy zredukována na první slabiku. Oba názvy se používají jak pro *spaghetti*, tak obecněji pro tradiční italské těstoviny. Třetí varianta se skládá z toponyma 意大利 (Itálie) a komponentů 直 (rovný) a 面 (těstoviny, nudle), dosl. „rovné italské nudle“. Všechny tři názvy řadíme mezi **deskripce**.

TAGLIATELLE

Tagliatelle jsou dlouhé ploché nudle široké 5-10 mm, jejichž název byl odvozen od slov *tagliare* (řezat) a *tagliato* (nařezaný) (VT). Regionálně se pro *tagliatelle* používá synonymně výrazu *fettuccine*, vzniklé jako dim. od *fetuccia* (stuha), tyto nudle jsou ale užší. Jsou-li naopak širší, jde o *pappardelle*.

Tagliatelle	意大利宽卷面	yìdàlì kuān juǎn miàn
	意大利宽面	yìdàlì kuān miàn

Pro *tagliatelle*, *fettuccine* i *pappardelle* se v čínštině objevují dvě varianty překladu, obě jsou **deskripce**. První je tvořena toponymem 意大利 (Itálie) a komponenty 宽 (široký), 卷 (rolovat) a 面 (těstoviny, nudle), dosl. „srolované široké italské nudle“. Název odkazuje na tvar těstovin, které bývají v suchém stavu stočené do hnízd. Druhou variantu, kde komponent 卷 chybí, pak překládáme jako „široké italské nudle“.

6.5 Pizza a slané pečivo

CALZONE

Calzone je pečená plněná chlebová kapsa ve tvaru půlměsíce, název je augm. od *calza* (punčocha, ponožka) (VT).

Calzone	披萨饺	pīsàjiǎo
	饺子披萨	jiǎozi pīsà
	卡尔佐内	kǎ'ěrzǔnèi

Pro *calzone* se objevují tři varianty překladu. První název je složen z komponentů pīsà 披萨 (pizza) a jiǎo 饺 (plněný knedlíček), dosl. „plněný pizzový knedlíček“. Druhý název se skládá ze slov jiǎozi 饺子 (čínský plněný knedlíček) a 披萨 (pizza), dosl. „pizza na způsob plněného knedlíčku“. Oba názvy jsou **deskripce**, které si vypomáhají jménem obdobného čínského pokrmu a známějšího italského pokrmu, kterým je pizza. Třetím názvem je **fonetická výpůjčka** pro *calzone*.

CIABATTA

Ciabatta (bačkora, pantofel) je podlouhlý a plochý chléb, jehož název prozrazuje tvar podobný bačkoře (VT).

Ciabatta	恰巴特	qiàbātè
	夏巴塔	xiàbātǎ
	拖鞋面包	tuōxié miànbāo

V čínštině se objevují tři názvy, z nichž dva jsou **fonetickou výpůjčkou** pro *ciabatta*. Třetí název se skládá z kompozita tuōxié 拖鞋 (žabky, pantofle), které lze považovat za kalk italského názvu, a explikativního komponentu miànbāo 面包 (chléb), jedná se tudíž o **sémantickou výpůjčku**.

FOCACCIA

Focaccia je nízký plochý chléb dochucený olejem nebo dalšími ingrediencemi (VT).

Focaccia	佛卡恰	fúkǎqià
	佛卡夏	fúkǎxià
	福卡恰	fúkǎqià
	意大利面包	yìdàlì miànbāo

Pro *focacciu* existují v čínštině tři varianty **fonetické výpůjčky** a objevuje se také **deskripce** složená ze slov yìdàlì 意大利 (Itálie) a miànbāo 面包 (chléb), dosl. „italský chléb“.

LAMPREDOTTO

Lampredotto nebo také *panino con lampredotto* jsou dršťky ze slezu podávané v housce. Jde o populární florentinské pouliční jídlo, které bylo dříve vyhledáváno jako pokrm chudých (Focacci, 2007). Název vznikl jako dim. od *lampreda* (mihule), a to pro podobnost drštěk ústnímu otvoru tohoto obratlovce (VTO).

Lampredotto	意大利牛肚三明治	yìdàlì niú dù sānmíngzhì
	牛肚包	niú dù bāo

Pro tento pokrm existují dva čínské názvy. První je složen z toponyma yìdàlì 意大利 (Itálie) a komponentů niú 牛 (hovězí), dù 肚 (žaludek) a sānmíngzhì 三明治 (sendvič – z angl. sandwich). Mohli bychom jej přeložit jako „italský sendvič z hovězích žaludků“. Druhý se skládá z komponentů niú 牛 (hovězí), dù 肚 (žaludek) a bāo 包 (chléb, zkráceno z miànbāo 面包), dosl. „hovězí žaludky v housce“. Oba názvy jsou **deskripce**, které popisují charakter pokrmu.

PANINO

Panino, v plurále *panini* označuje různě plněné, obvykle podélně rozříznuté pečivo. Název vznikl jako dim. od *pane* (chléb), a kromě sendviče se jím v Itálii rozumí menší oválné kusy pečiva, jak slané, tak sladké (VT).

Panini	帕尼尼	pàníní
--------	-----	--------

Čínský název je **fonetickou výpůjčkou** pro *panini*, tj. plurálový tvar.

PIZZA

Pizza je tenká kulatá placka z kynutého těsta, různě dochucená, pečená obvykle v peci vytápěné dřevem. Obecněji pak označuje regionální varianty pečiva podobného focaccii, včetně těch na sladko. Název nejspíše pochází ze staré horní němčiny a v současnosti se do italštiny rozšířil přes neapolštinu (VTO).

Pizza	比萨	bìsà
	披萨	pīsà
	比萨饼	bìsàbǐng

V čínštině se objevují tři varianty překladu, z nichž dvě jsou **fonetickými výpůjčkami** pro it. *pizza*. Třetí tvar přidává explikativní komponent bǐng 饼 (placka), a je tedy **hybridní výpůjčkou**.

PIZZA BIANCA

Jako *bianca* (bílá) se označuje pizza, která se připravuje bez rajčatové omáčky (VTO).

Pizza bianca	白披萨	bái pīsà
--------------	-----	----------

Jde o **hybridní kalk** tvořený fonetickou výpůjčkou pro slovo *pizza* a kalkem pro slovo *bianca*, které v čínštině představuje morfém bái 白 (bílý).

PIZZA FRUTTI DI MARE

Pizza ai frutti di mare (pizza s plody moře) je pizza s rajčatovou omáčkou, dochucená česnekem, olivovým olejem a pokladená mušlemi, slávkami a jinými mořskými plody (Pezzella, 2021).

Pizza frutti di mare	海鲜披萨	hǎixiān pīsa
----------------------	------	--------------

Jde o **hybridní kalk** tvořený kalkem pro *frutti di mare*, které v čínštině představuje kompozitum hǎixiān 海鲜 a fonetickou výpůjčkou pro slovo *pizza*.

PIZZA MARGHERITA

Margherita je pizza s rajčatovou omáčkou a mozzarellou, dozdobená bazalkou, pojmenovaná na počest italské královny Markéty Savojské (VT). Podle legendy pro ni při návštěvě Neapole v roce 1889 připravil pizzař Raffaele Esposito pizzu v barvách italské vlajky (Piras, 2008, s. 345).

Pizza margherita	玛格丽特披萨	mǎgélìtè pīsa
------------------	--------	---------------

Jde o **fonetickou výpůjčku**.

PIZZA QUATTRO FORMAGGI

Pizza ai quattro formaggi je pizza se čtyřmi druhy sýra. Obvykle jde o chuťově výraznější sýry jako gorgonzola, parmezán a fontina (Valdès, 2016).

Pizza quattro formaggi	四种奶酪披萨	sì zhǒng nǎilào pīsa
	四种芝士披萨	sì zhǒng zhīshì pīsa

První čínský název je vytvořen komponenty sì 四 (čtyři), zhǒng 种 (druh) a nǎilào 奶酪 (sýr), které jsou ekvivalentem it. *quattro formaggi*. Stejným způsobem vznikla druhá varianta, kde je namísto domácího výrazu pro sýr použita angl. fonetická výpůjčka zhīshì 芝士. Sémanticky převedená část je v obou případech zkombinována s fonetickou výpůjčkou pro *pizza*, jedná se tedy o **hybridní kalk**.

PIZZA QUATTRO STAGIONI

Pizza quattro stagioni (pizza čtyř období) je rozdělená do čtyř sekcí pokladených šunkou, žampiony, artyčoky a černými olivami (Manzo, 2021).

Pizza quattro stagioni	四季披萨	sìjì pīsa
------------------------	------	-----------

V čínštině jde o **hybridní kalk** tvořený komponenty sì 四 (čtyři) a jì 季 (období), které jsou kalkem it. *quattro stagioni* a fonetickou výpůjčkou pro slovo *pizza*.

PIZZA DIAVOLA

Pizza alla diavola nebo jen *diavola* (dosl. na ďábelský způsob) je pizza s pikantním salámem, feferonkami aj. (Valdes, 2014).

Pizza diavola	魔鬼披萨	móguǐ pīsa
	意大利香肠披萨	yìdàlì xiāngcháng pīsa

Pro tuto pizzu existují dva čínské názvy. První je **hybridní kalk** tvořený slovy móguǐ 魔鬼 (ďábel), které je kalkem pro it. *diavola* a fonetickou výpůjčkou pro *pizza*. Druhý název je **hybridní výpůjčkou** složenou z fonetické výpůjčky pro slovo *pizza* a explikativních komponentů yìdàlì 意大利 (Itálie) a xiāngcháng 香肠 (salám).

PIZZA MARINARA

Marinara nebo také *pizza alla marinara* (na námořnický způsob) je pizza s rajčatovou omáčkou dochucená česnekem, oregánem a olivovým olejem (VTO).

Pizza marinara	水手披萨	shuǐshǒu pīsa
	海员披萨	hǎiyuán pīsa
	海员沙司披萨	hǎiyuán shāsī pīsa

Objevují se tři čínské názvy. První je tvořen kompozitem *shuǐshǒu* 水手 (námořník) a fonetickou výpůjčkou pro *pizza*, jde tedy o **hybridní kalk**. Stejným způsobem vznikl druhý název, který kombinuje fonetickou výpůjčku se synonymním výrazem *hǎiyuán* 海员 (námořník). Třetí název je **hybridní výpůjčkou**, v níž foneticky přejaté *pīsa* 披萨 (*pizza*) je blíže specifikováno slovy *hǎiyuán* 海员 (námořník) a *shāsi* 沙司 (omáčka, z angl. *sauce*).

PIZZA NAPOLETANA

Pizza napoletana (neapolská pizza) je tradiční tenká pizza s širším a vyšším okrajem. Produkt s ochranným označením „pravá neapolská pizza“ je od roku 2017 na seznamu nehmotného dědictví UNESCO a musí být zhotoven v souladu s předpisem, který definuje např. typ pece a druh dřeva k vytápění, délku a teplotu při kynutí a pečení, teplotu, tvrdost a aciditu vody, množství surovin, jejich původ, povolené náčiní aj. (Associazione Verace Pizza Napoletana, 2022).

Pizza napoletana	那不勒斯披萨	nàbùlèsī bīsa
	拿坡里披萨	nápōlǐ pīsa

Oba názvy jsou **hybridními kalky**. Toponymum *nàbùlèsī* 那不勒斯 (Neapol, z angl. Naples) a synonymní *nápōlǐ* 拿坡里 (z it. *Napoli*) zde vyjadřují provenienci a představují tak kalky pro slovo *napoletana* (neapolský). Obě kalkované části se pak kombinují s fonetickou výpůjčkou pro slovo *pizza*.

6.5 Sýry a salámy

BRESAOLA

Bresaola je nasolené a sušené hovězí maso typické pro region Valtellina na severu Itálie. Název byl odvozen od slovesa *brasare* (dusit) (VT).

Bresaola	意式风干牛肉	yìshì fēnggān niúròu
----------	--------	----------------------

Čínský název je **deskripční** vytvořenou ze slov yìshì 意式 (v italském stylu), fēnggān 风干 (vysušit) a niúròu 牛肉 (hovězí maso), dosl. „sušené hovězí maso na italský způsob“.

BURRATA

Burrata je čerstvý sýr podobný mozzarella s vláknitým a smetanovým vnitřkem. Jeho název je odvozen od slova *burro* (máslo) (VT).

Burrata	布拉塔	bùlātǎ
	布拉塔奶酪 (干酪, 芝士, 起司)	bùlātǎ nǎilào

Fonetická výpůjčka pro *burrata* se v čínštině objevuje jak samostatně, tak jako součást **hybridní výpůjčky**. Jako explikativní komponent sýr se kromě domácích nǎilào 奶酪 a gānlào 干酪 objevují dvě fonetické výpůjčky z angl. cheese – zhīshì 芝士 a qǐsī 起司.

GORGONZOLA

Gorgonzola je měkký sýr charakteristické chuti, s nazelenalým žilkováním tvořeným plísní. Pojmenovaný je po městečku Gorgonzola, kde se původně vyráběl (VT).

Gorgonzola	戈尔贡佐拉	gēěrgòngzuōlā
	戈贡佐拉	gēgòngzuōlā
	古冈左拉	gǔgāngzuōlā
	戈尔贡佐拉奶酪	gēěrgòngzuōlā nǎilào
	戈贡佐拉奶酪 (芝士)	gēgòngzuōlā nǎilào
	古冈左拉干酪 (奶酪)	gǔgāngzuōlā gānlào

Existují minimálně tři varianty **fonetické výpůjčky** pro *gorgonzola*. Všechny tři se vyskytují samostatně, případně jako **hybridní výpůjčky** s explikativním komponentem sýr. Kromě domácích nǎilào 奶酪 a gānlào 干酪 se v této funkci uplatňuje také angl. fonetická výpůjčka zhīshì 芝士. Dohledané kombinace jsou zobrazeny v tabulce.

MASCARPONE

Mascarpone je čerstvý krémový sýr, který se používá zejména pro přípravu krémů a dezertů (VT).

Mascarpone	马斯卡彭	mǎsīkǎpéng
	马斯卡彭奶酪 (芝士, 起司)	mǎsīkǎpéng nǎilào

Název pro sýr *mascarpone* se vyskytuje jako **fonetická výpůjčka**, a v kombinaci s explikativním komponentem nǎilào 奶酪 (sýr), případně synonymními zhīshì 芝士 a qǐsī 起司 také jako **hybridní výpůjčka**.

MORTADELLA

Mortadella je salám z jemně mletého vepřového masa smíchaného s kostičkami tuku a kořením, původem z Boloně (Cantoni, 2009). Název byl odvozen z lat. murtatum či myrtatum (uzenina plněná bobulemi myrty) (VT).

Mortadella	莫特苔香肠	mòtètāilā xiāngcháng
------------	-------	----------------------

Čínský název je **hybridní výpůjčkou** složenou z fonetické výpůjčky pro *mortadella* a explikativního komponentu xiāngcháng 香肠 (salám).

MOZZARELLA

Mozzarella je čerstvý sýr s vláknitou strukturou, dříve vyráběný výhradně z buvolího mléka. Název je odvozen od slova *mozza* (druh sýra uchovávaný v napůl převázaném, jakoby useknutém

měchu), a to od *mozzo* (useknutý), což je úkon, kterým také výsledný tvar mozzarely vzniká (VTO).

Mozzarella	马苏里拉	māsūlīlā
	莫扎里拉	mòzālīlā
	马苏里拉奶酪	māsūlīlā nǎilào
	莫泽瑞拉干酪 (奶酪, 芝士)	mòzéruilà gānlào

Název pro mozzarellu se vyskytuje buď jako **fonetická výpůjčka** – ve dvou variantách, nebo jako **hybridní výpůjčka** s explikativním komponentem. Foneticky převedenou část zatřídí sémanticky dva domácí (nǎilào 奶酪, gānlào 干酪) a dva přejaté (zhīshì 干酪 a qīsī 芝士 z angl. cheese) výrazy pro sýr.

PARMIGIANO

Parmigiano je tvrdý, slámově žlutý sýr ke strouhání, nazvaný podle místa produkce (Parma). Parmezán s chráněným označením původu se vyrábí z mléka krav krmených výhradně formou pastvy (VTO).

Parmigiano	帕马森干酪 (奶酪)	pàmāsēn gānlào
	帕玛森芝士 (起司)	pàmāsén zhīshì

Pro parmezán existují v čínštině dvě varianty fonetické výpůjčky, ke kterým se připojuje explikativní komponent sýr – jde tedy o **hybridní výpůjčky**. První varianta je rozšířena o jeden ze dvou domácích výrazů pro sýr, ve druhé variantě se jako explikativní komponent opět uplatnily anglické fonetické výpůjčky zhīshì 芝士 a qīsī 芝士.

PROSCIUTTO CRUDO

Prosciutto crudo je vysušená syrová šunka, tradičně vyráběná z vepřové kýty nebo také plece, jejíž název vychází ze slova *asciutto* (suchý, vyschlý) (VT). Slovesem *prosciugare* se rozumí vysušit, odvodnit, *crudo* znamená syrový.

Prosciutto crudo	生火腿	shēng huǒtuǐ
	熏火腿	xūnhuǒtuǐ
	意大利熏火腿	yìdàlì xūnhuǒtuǐ

Možné čínské překlady jsou tři. **Kalkem** k italskému názvu je varianta složená z komponentů shēng 生 (syrový) a huǒtuǐ 火腿 (šunka), tedy „syrová šunka“. Druhá varianta složená z kalku pro *prosciutto*, jímž je huǒtuǐ 火腿 (šunka), přidává explikativní komponent xūn 熏 (udit), vzniká tak název „uzená šunka“. Zde by mohlo jít o **sémantickou výpůjčku** s určitým posunem, protože uzené *prosciutto crudo* je jedním z podtypů syrové vepřové šunky a *prosciutto crudo* je mu sémanticky nadřazené. Stejným způsobem vznikl třetí název, který přidává explikativní komponent yìdàlì 意大利 (Itálie), čili „italská uzená šunka“.

RICOTTA

Ricotta je čerstvý syrovátkový sýr, který se používá jako náplň do těstovin a pro výrobu zákusků. Nazvaný je od slova *ricotto* (znovu uvařený) (VT).

Ricotta	里科塔奶酪 (芝士)	lǐkētǎ nǎilào (zhīshì)
---------	------------	------------------------

Čínský název je **hybridní výpůjčkou** složenou z fonetické výpůjčky pro it. *ricotta* a explikativního komponentu sýr, kterým je v tomto případě domácí výraz nǎilào 奶酪 nebo anglická fonetická výpůjčka zhīshì 芝士.

6.6 Typické předkrmy

BRUSCHETTA

Bruschetta je opečený chléb dochucený olejem, solí a česnekem. Název byl odvozen od výrazu *brusco*, které je v římském dialektu ekvivalentem slova *abbrustolito* (opečený) (VTO).

Bruschetta	意式烤面包片	yìshì kǎo miànbāo piàn
------------	--------	------------------------

Čínský název složený z komponentů yìshì 意式 (v italském stylu), kǎo 烤 (opékat), miànbāo 面包 (chléb) a piàn 片 (plátek), bychom mohli přeložit jako „opečený plátek chleba v italském stylu“.

Řadíme jej mezi **deskripce**.

INSALATA CAPRESE

Salát *caprese* (caprijský – podle ostrova Capri) je předkrm z mozzarellou, rajčat a listů bazalky, dochucený olivovým olejem, solí a pepřem (VT).

Insalata caprese	卡布里沙拉	kǎbùlǐ shālā
	卡普列塞沙拉	kǎpǔlièsài shālā

V čínštině se objevují dva názvy složené z fonetické výpůjčky pro *caprese* (ta existuje ve dvou variantách) a kalku italského *insalata* (salát), pro který čínština použila anglickou fonetickou výpůjčku shālā 沙拉 (salad). Oba názvy jsou tedy **hybridními kalky**.

CARPACCIO

Carpaccio je různě dochucený pokrm z tenkých plátků syrové hovězí svíčkové (VT). Poprvé byl uveden v roce 1963 u příležitosti výstavy Carpacciových děl v Benátkách, jehož obrazy autorovi receptury barevně připomínalo (Cantoni, 2007). V současnosti se jako *carpaccio* označují tence nakrájené pokrmy obecně, včetně těch, které maso neobsahují (Tamtéž).

Carpaccio	薄切生牛肉	bóqiè shēng niúròu
-----------	-------	--------------------

	意式生牛肉片	yìshì shēng niúròu piàn
	生牛肉薄片	shēng niúròu bóbpiàn

V čínštině se objevují tři názvy. První je složený z komponentů bó 薄 (tenký), qiè 切 (krájet), shēng 生 (syrový) a niúròu 牛肉 (hovězí maso), v překladu „tence krájené syrové hovězí maso“. Druhý se skládá z komponentů yìshì 意式 (v italském stylu), shēng 生 (syrový), niúròu 牛肉 (hovězí maso) a piàn 片 (plátek), dosl. „plátky syrového hovězího masa na italský způsob“. Charakter pokrmu popisuje rovněž třetí název, složený z komponentů shēng 生 (syrový), niúròu 牛肉 (hovězí maso), bó 薄 (tenký) a piàn 片 (plátek), dosl. „tenké plátky syrového hovězího“. Všechny názvy řadíme mezi **deskripce**.

6.7 Dezerty a sladké pečivo

CROSTATATA

Crostata (odv. od *crosta* – kůrka) je koláč z křehkého těsta plněný marmeládou nebo jinou pomazánkou, příp. krémem, jehož horní vrstvu tvoří proužky těsta kladené tak, aby vytvářely mřížku (VTO)

Crostata	果酱派	guǒjiàng pài
	意大利果酱	yìdàlì guǒjiàng pài

Obě varianty jsou **deskripce**. První se skládá ze slova guǒjiàng 果酱 (marmeláda) a anglické fonetické výpůjčky pro koláč – pài 派, tedy „koláč s marmeládou“. Druhá varianta přidává slovo yìdàlì 意大利 (Itálie) – „italský koláč s marmeládou“.

PANNA COTTA

Panna cotta (dosl. uvařená smetana) je chlazený dezert podobný pudinku ze smetany, cukru a želatiny (Assolatte, 2020).

Panna cotta	意式奶冻	yìshì nǎidòng
	意式奶油布丁	yìshì nǎidòng bùdīng

V čínštině se objevují dvě **deskripce**. První se skládá z komponentů yìshì 意式 (v italském stylu), nǎi 奶 (mléko, zkráceno z 牛奶) a dòng 冻 (želé), dosl. „mléčné želé v italském stylu“. Druhý je tvořen komponenty yìshì 意式 (v italském stylu), nǎidòng 奶油 (smetana) a bùdīng 布丁 (puddink) (fonetická výpůjčka z angl. pudding), dosl. „smetanový pudink v italském stylu“.

PANDORO

Pandoro je vysoký moučník z kynutého těsta ve tvaru osmicípé hvězdy, původem z Verony, ale jako tradiční vánoční pečivo rozšířený v celé Itálii. Název vznikl spojením slov *pane di oro* (dosl. chléb ze zlata) (VT).

Pandoro	潘多洛	pānduōluò
	潘多洛面包	pānduōluò miànbāo
	圣诞黄金面包	shèngdàn huángjīn miànbāo
	意大利黄金面包	yìdàlì huángjīn miànbāo

Fonetická výpůjčka pro *pandoro* se v čínštině objevuje buď samostatně, nebo jako **hybridní výpůjčka** s explikativním komponentem chléb. Třetí název se skládá ze slov shèngdàn 圣诞 (Vánoce), huángjīn 黄金 (zlato) a miànbāo 面包 (chléb), dosl. „zlatý vánoční chléb“. Jako „italský zlatý chléb“ pak překládáme čtvrtý název, kde slovo Vánoce nahrazuje toponymum yìdàlì 意大利 (Itálie). Přihlédneme-li ke způsobu vzniku italského názvu, mohli bychom komponenty ve významu zlato a chléb považovat za kalky, ke kterým byly – pravděpodobně pro odlišení pandora od podobného čínského pečiva – přidány explikativní komponenty Vánoce a italský. V tom případě by šlo o **sémantické výpůjčky** s explikativním komponentem.

PANETTONE

Panettone je vánoční pečivo z kynutého těsta ve tvaru kupole, s kandovanou citronovou kůrou a rozinkami. Název vznikl jako adaptace milánského *panatton* (to bylo odv. od *pane* – chléb), kde se konzumuje i mimo období Vánoc (VT).

Panettone	潘妮朵尼	pānnīduōnī
	潘纳多尼	pānnàduōnī
	潘纳多尼面包	pānnàduōnī miànbāo
	意大利圣诞面包	yìdàlì shèngdàn miànbāo

V čínštině existují pro *panettone* dvě **fonetické výpůjčky**, z nichž jedna je také **hybridní výpůjčkou** s přidaným explikativním komponentem miànbāo 面包 (chléb). Objevuje se také **deskripce** sestavená z komponentů yìdàlì 意大利 (Itálie), shèngdàn 圣诞 (Vánoce) a miànbāo 面包 (chléb), dosl. „italský vánoční chléb“.

TIRAMISÙ

Tiramisù je chlazený dezert z piškotů namáčených v kávě a krému ze žloutků a sýru mascarpone, podává se posypaný kakaem. Název vznikl spojením slov *tirami su* (dosl. vytáhni mě nahoru, přen. „povzbud' mě“) (VTO).

Tiramisù	提拉米苏	tílāmīsū
----------	------	----------

Čínský název je **fonetickou výpůjčkou**.

6.8 Produkty a značky

BARILLA

Barilla byla založena v roce 1877 v Parmě P. Barillou. Je světovým lídrem ve výrobě těstovin, na evropském trhu nabízí kromě těstovin také hotové omáčky a v Itálii rovněž balené pečivo (Enciclopedia Treccani).

Barilla	百味来	báiwèilái
---------	-----	-----------

Barilla si na produktech prodávaných v Číně ponechává logo v latince, nicméně přepis ve znacích najdeme běžně u produktů nabízených na internetu a jako Barilla 百味来 vystupuje také na platformě weibo. Použité znaky 百 (sto), 味 (příchuť) a 来 (přijít) bychom mohli interpretovat jako „sto chutí přichází“, proto jde o **fonetickou výpůjčku se sémantickými vazbami**.

CAMPARI

Značku *Campari* založil v roce 1860 v Miláně D. Campari. Skupina Campari dnes vlastní přes 40 značek lihovin, mezi kterými je např. Cinzano, Aperol, Sky Vodka nebo bitter Campari a soustředí se hlavně na americký trh (oficiální web Campari).

Campari	金巴利	jīnbālì
---------	-----	---------

Jde o **fonetickou výpůjčku** pro *Campari*.

CORNETTO

Cornetto jako zmrzlina v kornoutu bylo uvedeno v roce 1959 v Neapoli a v roce 1976 byl patent odkoupen mezinárodní společností Unilever, která začala s celosvětovou produkcí pod značkou Algida (Enciclopedia Treccani). Slovo *cornetto* vzniklo jako dim. od slova *cornio* (roh) a v Itálii se používá synonymně pro croissant, pro jeho tvar půlměsíce (VT).

Cornetto	可爱多	kě'ài duō
----------	-----	-----------

Čínský název se v první a třetí slabice přibližuje výslovnosti modelu, nicméně nejde o přesnou repliku. Pro pozitivní konotaci jsou použity znaky 可 (moci), 爱 (milovat) a 多 (mnoho), grafická forma tak neposkytuje sémantickou asociaci s produktem, ale naznačuje, že jde o produkt, který si konzument oblíbí. Jde tedy o **fonetickou výpůjčku se sémantickými vazbami**.

DE CECCO

De Cecco je italský výrobce těstovin, který uvedl technologii vysoušení teplým vzduchem a jehož produkty jsou v Číně k dostání. Značku založil v roce 1886 F. De Cecco (oficiální web De Cecco).

De Cecco	得科	děikē
----------	----	-------

Jde o **fonetickou výpůjčku** pro De Cecco.

FERRERO

Historie značky Ferrero sahá do 40. let 20. století a k osobnosti P. Ferrera, který z rodinné cukrárny vytvořil podnik s mezinárodní ambicí. Dnes je Ferrero jedním ze světových lídrů v sektoru cukrovinek (oficiální web Ferrero).

Ferrero	费列罗	fèilièluó
---------	-----	-----------

Jde o **fonetickou výpůjčku** pro Ferrero.

ILLY

Illy je italská značka kávy, kterou založil v roce 1933 v Terstu F. Illy z Maďarska a která si o rok později nechala patentovat technologii presurizace, využívanou i dnes. Firma, která se původně specializovala na severní Evropu, se dnes soustředí také na čínský trh (oficiální web Illy).

Illy	意大利	yìlì
------	-----	------

Jde o **fonetickou výpůjčku** pro Illy.

LAVAZZA

Lavazza je italská značka kávy, založená v roce 1895 v Turíně L. Lavazzou. Kromě inovativních technologií ve zpracování kávy uvedla na trh jako první vícedruhové směsi a kávu balenou vakuově, mimo to se podílela na vývoji kávovaru použitelného v kosmických podmínkách (oficiální stránky Lavazza).

Lavazza	拉瓦萨	lāwāsà
---------	-----	--------

Jde o **fonetickou výpůjčku** pro Lavazza.

NUTELLA

Nutella je lískooříšková pomazánka uvedená na trh v roce 1959, jejíž název vznikl spojením angl. nut a sufixu *-ella*, který měl znít podobně jako *bella* (krásná). O boom se v osmdesátých a devadesátých letech postarala nejen firma Ferrero, ale i známé osobnosti a nutella se stala synonymem pro pomazánky tohoto typu (Enciclopedia Treccani).

Nutella	能多益	néngduōyì
---------	-----	-----------

Znaky 能 (moci, být schopen), 多 (mnoho, více) a 益 (prospěch, užitek, výhoda) naznačují, že oproti alternativním produktům je nutella v něčem lepší. Čínský název se zároveň v první a druhé slabice foneticky přibližuje modelu, jde tedy o **fonetickou výpůjčku se sémantickými vazbami**.

7. Analýza korpusu

Korpus obsahuje celkem 147 analyzovaných položek pro 75 italských názvů, rozdělených do osmi kategorií podle typu pokrmu – káva, ostatní nápoje, ochucovadla a omáčky, těstoviny a rýže, pizza a slané pečivo, sýry a salámy, dezerty. Vlastní kategorii tvoří italské produkty a značky, které jsou celosvětově známé a jsou na čínském trhu k dostání, jako např. těstoviny *Barilla*, káva *Lavazza*, cukrovinky *Ferrero* aj. Zařazení této kategorie mělo ilustrovat, zda a jak se liší překlad vlastních jmen od jmen obecných.

Čínské názvy byly na základě prostudované literatury rozříděny do pěti kategorií – fonetické výpůjčky, hybridní výpůjčky, kalky, sémantické výpůjčky a deskripce. Jak ukazuje Tabulka č. 1, fonetické výpůjčky i deskripce jsou zastoupeny shodně 45 položkami a společně představují více než 60 % všech analyzovaných názvů. Hybridní výpůjčky tvoří 25,2 %, tedy zhruba čtvrtinu, sémantické výpůjčky 12,9 % a méně než 1 % představují kalky, které zastupuje jen jeden název, a to *shēng huǒtuǐ* 生火腿 (syrová šunka) jako kalk italského *prosciutto crudo*.

Tabulka č. 1: Četnost a procentuální zastoupení jednotlivých kategorií

TYP VÝPŮJČKY	ČETNOST	RELATIVNÍ ČETNOST
FONETICKÁ	45	30,6 %
DESKRIPCE	45	30,6 %
HYBRIDNÍ	37	25,2 %
SÉMANTICKÁ	19	12,9 %
KALK	1	0,7 %

Čínské názvy často existují ve více variantách, které nejsou jen dubletami určitého typu výpůjčky, ale liší se způsobem převodu. Příkladem je tradiční vánoční moučník *panettone*, pro který existují dvě varianty fonetické výpůjčky, z nichž jedna tvoří také hybridní tvar s explikativním komponentem *miànbāo* 面包 (chléb), a kromě toho se objevuje i deskriptivní

pojmenování „italský vánoční chléb“. Podobně např. *focacciu* najdeme ve čtyřech verzích, z nichž tři jsou výpůjčkou fonetickou a čtvrtá deskripcí yìdàlì miànbāo 意大利面包 (italský chléb). Nejvíce názvů, a to šest má sýr *gorgonzola*, pro který existují tři varianty fonetické výpůjčky, které byly zároveň dohledány jako hybridní výpůjčky s celkem třemi synonymními explikativními komponenty s významem sýr.

Adaptaci některých fonetických výpůjek dokládá to, že jsou jako explikativní komponenty přidávány k výpůjkám méně adaptovaným. Konkrétně jde o fonetické výpůjčky z angl. cheese – zhīshì 芝士 a qǐsī 起司 s významem sýr a kāfēi 咖啡 pro kávové nápoje. Jako kalk italského *insalata* se objevila fonetická výpůjčka shālā 沙拉 (z angl. salad). Proti této úvaze nicméně stojí fakt, že modelem může být italská výpůjčka v anglickém jazyce, tj. caprese salad, a v tom případě by překlad pro *insalata caprese*, který zní kābùlǐ shālā 卡布里沙拉, byl výpůjkou fonetickou a nikoli hybridním kalkem. O adaptaci fonetické výpůjčky pīsà 披萨 svědčí překlad názvu *calzone*, italské plněné kapsy z pizzového těsta. Pro ten se v čínštině objevují dvě deskripce, které si vypomáhají názvem pro čínské plněné knedlíčky a touto výpůjkou: pīsàjiǎo 披萨饺 (plněný pizzový knedlíček) a jiǎozǐ pīsà 饺子披萨 (pizza na způsob jiaozi).

Jako explikativní komponenty u výpůjek sémantických se nejčastěji objevují toponymum yìdàlì 意大利 (Itálie) a hybridní výpůjčka yìshì 意式 (v italském stylu či na italský způsob). Příkladem je název pro *ravioli*, kde si čínština rovněž vypomáhá názvem obdobného čínského pokrmu, a jehož překlad zní yìdàlì jiǎozǐ 意大利饺子 (čínské plněné knedlíčky na italský způsob). Podobný postup volí italština, která název těchto čínských knedlíčků překládá jako *ravioli cinesi* (čínské ravioly), a jako chinese ravioli se objevují i v angličtině.

Čistě fonetické výpůjčky jsou nejvíce zastoupeny v názvech pro sýry, pečivo, kávu a nápoje. Jako fonetické výpůjčky se sémantickými vazbami byla převedena jména *Barilla*, *Cornetto* a *Nutella*. Konkrétně jméno výrobce těstovin *Barilla* bylo důvtipně přeloženo jako bǎiwèilái 百味来, dosl. „sto chutí přichází“. Nejvíce sémantických výpůjek zaznamenala jednoznačně kategorie těstoviny a rýže, kde se sémantický převod objevil u 9 z 16 položek. V osmi případech šlo o sémantickou výpůjčku s explikativním komponentem, nejčastěji miàn 面 s významem nudle,

těstoviny. V jednom případě bylo pro pokrm použito již existující slovo v jiném významu, a to yùqí 玉棋 – nefritové šachy pro *gnocchi*, jejichž hracím kamenům se podobají. Vezmeme-li v potaz české názvy jako kolínka, mašličky nebo vlasové nudle, lze očekávat, že u těstovin, jejichž názvy jsou lexikalizovanými metaforami, jako např. *penne* (pera), *fusilli* (vřetenka) a *farfalle* (motýlci) čínština před fonetickým a sémantickým převodem upřednostní deskripci. Vystává tedy otázka, nakolik jde o sémantický převod a nakolik o pojmenování vzniklé deskripcí, které využilo synonymního prvku. Metoda kalkování se kromě již zmíněného kalku pro *prosciutto crudo* uplatnila nejčastěji v kategorii pizza a pečivo, kde jako hybridní kalky vznikly např. názvy pro pizzy *quattro formaggi*, *quattro stagioni*, *marinara*, *diavola*, *frutti di mare*.

Ze 45 fonetických výpůjček jsou ty se sémantickými vazbami zastoupeny třemi názvy, kterými jsou jména značek (Tabulka č. 2). Z celkového počtu 37 hybridních výpůjček je 24 tvořeno fonetickou výpůjčkou rozšířenou o explikativní komponent a v 13 případech jde o hybridní kalk (Tabulka č. 3). U sémantických výpůjček jde u 17 názvů o sémantickou výpůjčku s explikativním komponentem a v jednom případě o sémantickou výpůjčku s významovým posunem. Čistě sémantickou výpůjčku, tedy situaci, kdy se existující čínské kompozitum začalo používat v přídavném významu, zastupuje rovněž jedna položka (Tabulka č. 4).

Tabulka č. 2: Zastoupení v kategorii fonetických výpůjček

FONETICKÉ VÝPŮJČKY	ČETNOST	RELATIVNÍ ČETNOST
ČISTĚ FONETICKÉ VÝPŮJČKY	42	93,3 %
SE SÉMANTICKOU ASOCIACÍ	3	6,7 %

Tabulka č. 3: Zastoupení v kategorii hybridních výpůjček

HYBRIDNÍ VÝPŮJČKY	ČETNOST	RELATIVNÍ ČETNOST
S EXPLIKATIVNÍM KOMPONENTEM	24	64,9 %
HYBRIDNÍ KALKY	13	35,1 %

Tabulka č. 4: Zastoupení v kategorii sémantických výpůjček

SÉMANTICKÉ VÝPŮJČKY	ČETNOST	RELATIVNÍ ČETNOST
ČISTĚ SÉMANTICKÉ	1	5,3 %
S EXPLIKATIVNÍM KOMPONENTEM	17	89,4 %
S VÝZNAMOVÝM POSUNEM	1	5,3 %

8. Závěr

Cílem této práce je nastínit, jaké strategie čínština pro přejímání cizích slov používá a názorně je předvést na korpusu italských názvů z oblasti gastronomie. Teoretická část se zabývá vymezením výpůjčky v čínském kontextu a jednotlivými klasifikačními systémy. Následuje analýza korpusu, který je sestaven z názvů typických italských pokrmů, ingrediencí a produktů, z nichž je v čínštině zachyceno ve slovnících minimum, a u nichž lze ve zvolených strategiích očekávat určitou různorodost nebo více variant jednoho typu výpůjčky.

Analyzováno bylo 147 položek pro 75 italských názvů, které byly roztrženy do pěti kategorií – fonetické výpůjčky, hybridní výpůjčky, kalky, sémantické výpůjčky a deskripce. Názvy, které se v čínských textech vyskytují v latince – jako např. *semifreddo* a *stracciatella* do korpusu zahrnuté nejsou, proto se grafický typ výpůjčky v analýze neobjevuje. Kromě italských názvů byly zařazeny i názvy pocházející z jiných jazyků, jako např. *ragù*, které je adaptací francouzského názvu pro obdobný pokrm, ale reprezentuje známou italskou omáčku a pseudoitalianismus *frappuccino*. Soubor dále obsahuje jména několika známých italských značek jako *Barilla*, *Ferrero* a *Lavazza*, které expandovaly do Číny. U těchto značek, z nichž většina je pojmenovaných po svých zakladatelích, se nabízí fonetický převod, některé názvy ale navíc důvtipně naznačují sémantickou asociaci.

Shodně zastoupenými kategoriemi jsou fonetické výpůjčky a deskripce, které společně tvoří 61,2 % všech analyzovaných názvů. Přibližně čtvrtinu (25,2 %) představují hybridní formy a s 12,9 % následují výpůjčky sémantické. Méně než jedno procento tvoří čisté kalky, které jsou zastoupeny jen jedním názvem. Mechanismus kalkování se nicméně, v kombinaci s fonetickým převodem, uplatňuje při tvorbě hybridních kalků, které tvoří zhruba třetinu hybridních výpůjček. Dominuje fonetický převod a metoda deskripce, kterou vznikají nová pojmenování popisného typu. Otazník zůstává nad čínskými názvy těstovin, u nichž se ve větší míře uplatňuje metoda deskripce a sémantický převod. Výpůjčky, jež významově odpovídají italskému ekvivalentu, řadím mezi sémantické, nicméně se domnívám, že nelze jednoznačně určit, zda jde o sémantickou výpůjčku s explikativním komponentem nebo o deskripci, která na základě tvarové podobnosti využila slova významově shodného s původním italským názvem.

9. Resumé

This Bachelor's thesis deals with the lexicological analysis of Italian dishes names in the Chinese language. The first part gives an overview on strategies of borrowing and categorization systems. The second part consists of the analysis itself. The corpus consists of a total amount of 128 terms for 67 typical Italian dishes, beverages and products. Selected brand names are included to illustrate possible semantic cues. Each term is analyzed into units, translated and classified according to the loanword type. The main objective is to find which borrowing strategy was the most productive. The secondary output is the Italian-Chinese dictionary of the most typical Italian dishes and iconic product names.

Key words: lexicology, analysis, loanwords, Chinese, Italian, Italian cuisine

10. Seznam použitých zdrojů

Literatura

BURDA, Alexandr. *O kávě, čaji a dalších nápojích*. Opava [i.e. Praha]: Carter eproplus, 2013. ISBN 978-80-87613-00-9.

CASINI, Simone a , ed. Italianismi e pseudoitalianismi nel mondo globale: Il ruolo dell' enogastronomia. BOMBI, Raffaella a Vincenzo ORIOLES. *Italiani nel mondo: Una Expo permanente della lingua e della cucina italiana* [online]. Udine: Forum, 2015, 89-102 [cit. 2022-06-02]. Dostupné z: <https://forumeditrice.it/percorsi/lingua-e-letteratura/convegni/italiani-nel-mondo/italianismi-e-pseudoitalianismi-nel-mondo-globale>

COOK, Angela. A typology of lexical borrowing in Modern Standard Chinese. *Lingua Sinica* [online]. 2018, 4(1) [cit. 2022-06-02]. ISSN 2197-6678. Dostupné z: <http://link.springer.com/10.1186/s40655-018-0038-7>

Disciplinare di produzione “salsa all’amatriciana” [online]. Comune di Amatrice [cit. 2022-12-8]. Dostupné z: https://www.comune.amatrice.rieti.it/deco/disciplinare_salsa_amatriciana.pdf

Disciplinare internazionale per l’ottenimento del marchio collettivo “verace pizza napoletana” - (vera pizza napoletana) [online]. Associazione Verace Pizza Napoletana [cit. 2021-01-19]. Dostupné z: https://www.pizzanapoletana.org/public/pdf/Disciplinare_AVPN.pdf

FENG, Zhiwei. Introduction: the history and development of Chinese terminology. LI, Saihong a William HOPE, ed. *Terminology Translation in Chinese Contexts: Theory and Practice* [online]. Taylor and Francis, 2021 [cit. 2022-06-02]. ISBN 9781000357103. Dostupné z: <https://www.perlego.com/book/2094576/terminology-translation-in-chinese-contexts-pdf>

LANZILOTTA, Luca. Il caso Starbucks: l’italiano come lingua di commercio e di cultura negli Stati Uniti. *Italica* [online]. American Association of Teachers of Italian, 2014, 91(1), 71-88 [cit. 2022-06-02]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/24368620>

MASINI, Federico. The Formation of Modern Chinese Lexicon and Its Evolution Toward a National Language: The Period from 1840 to 1898. *Journal of Chinese Linguistics Monograph Series* [online]. The Chinese University of Hongkong Press, 1993, (6) [cit. 2022-06-02].

Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/23887926>

NOVOTNÁ, Zdenka. Příspěvky ke studiu výpůjček a hybridních slov v moderní čínštině. Praha: Orientální ústav ČSAV, 1966.

NOVOTNÁ, Zdenka. Contributions to the Study of Loanwords and Hybrid Words in Modern Chinese. *Archiv orientální*, 1967, roč. 35, 613-648

PACKARD, Jerome L. The Morphology of Chinese: A Linguistic and Cognitive Approach. Cambridge: Cambridge University Press, 2004. ISBN 0-521-77112-9.

PICCININI, Chiara. Matteo Ricci e la mnemotecnica. *Asiatica Ambrosiana: saggi e ricerche di cultura religioni e società dell'Asia* [online]. Roma: Bulzoni, 2010, (2) [cit. 2022-06-02].

Dostupné z: <http://digital.casalini.it/10.1400/196866>

PIRAS, Claudia. Culinaria Itálie: kulinární průvodce. Druhé vydání. Praha: Slovart, 2008. ISBN 978-80-7391-135-5.

SHI, Youwei. Loanwords in the Chinese Language [online]. Taylor and Francis, 2020 [cit. 2022-06-02]. ISBN 978-1-003-13135-9. Dostupné z:

<https://www.perlego.com/book/2038133/loanwords-in-the-chinese-language-pdf>

SCHMIDT, Christian a Chen JIEN-SHOU. Lexicography for loanwords and words with special orthography. *Lexicography* [online]. 2020, 7(1-2), 25-58 [cit. 2022-06-02]. ISSN 2197-4292.

Dostupné z: <http://link.springer.com/10.1007/s40607-020-00071-0>

SPOLSKY, Bernard. Language management in the People's Republic of China. *Language* [online]. 2014, 90(4), e165-e179 [cit. 2022-06-02]. ISSN 1535-0665. Dostupné z:

<http://muse.jhu.edu/content/crossref/journals/language/v090/90.4.spolsky.html>

TOSCO, Alessandro. “Le parole che vengono da fuori”: i forestierismi nella lingua cinese contemporanea. *Kervan – Rivista internazionale di studii afroasiatici* [online]. 2012, 15, 75-97 [cit. 2022-06-02]. ISSN 1825-263X. Dostupné z: <https://doi.org/10.13135/1825-263X/1097>

TRANTER, Nicolas. Graphic loans: East Asia and beyond. *WORD* [online]. 2009, 60(1), 1-37 [cit. 2022-06-02]. ISSN 0043-7956. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/00437956.2009.11432591>

Internetové články

BALLARINI, Giovanni. Ragù: storia ed etimologia di una preparazione antica. *Eurocarni* [online]. Edizioni Pubblicità Italia, 2017, (3) [cit. 2021-01-30]. Dostupné z: <http://www.pubblicitaitalia.com/eurocarni/2017/3/15626.html>

Caffè Americano: Leggenda e Ricetta e il gusto della lentezza. *Caffebook.it* [online]. 5. červen 2017 [cit. 2022-06-01]. Dostupné z: <https://caffebook.it/2017/06/05/caffe-americano-leggenda-e-ricetta-e-il-gusto-della-lentezza/>

CANTONI, Carlo. La mortadella e le mortadelle. *Eurocarni* [online]. Edizioni Pubblicità Italia, 2009, (3) [cit. 2021-01-20]. Dostupné z: <http://www.pubblicitaitalia.com/eurocarni/2009/3/8911.html>

CANTONI, Carlo. Il carpaccio e i carpacci [online]. Edizioni Pubblicità Italia, 2007 [cit. 2021-01-19]. Dostupné z: <http://www.pubblicitaitalia.com/eurocarni/2007/5/7406.html>

FOCACCI, Aldo. Il panino con il lampredotto. *Eurocarni: Mensile di economia, politica e tecnica delle carni di tutte le specie animali*. Edizioni Pubblicità Italia, 2007 [online]. [cit. 2020-11-26]. Dostupné z: <http://www.pubblicitaitalia.com/eurocarni/2007/10/7687.html>

GALAMINI, Raffaella. Il Negroni compie 100 anni: Ecco la sua storia. *Agrodolce: come cibo comanda* [online]. 9. května 2019 [cit. 2022-01-19]. Dostupné z: <https://www.agrodolce.it/2019/05/09/storia-del-negroni/>

MANZO, Marta. Capricciosa e 4 stagioni sono la stessa cosa? *Agrodolce: come cibo comanda* [online]. 1. října 2021 [cit. 2022-06-14]. Dostupné z:

<https://www.agrodolce.it/2021/10/06/capricciosa-e-4-stagioni-sono-la-stessa-cosa/>

NANOS, Janelle. The story of the Frappuccino: How a chilly coffee drink became a billion dollar behemoth. *Boston Magazine* [online]. Vydáno 7.12.2012 [cit. 2021-01-12]. Dostupné z:

<https://www.bostonmagazine.com/news/2012/11/07/frappuccino-history/>

PEZZELLA, Claudio. Una squisita ricetta tradizionale: la pizza ai frutti di mare. *Grandenapoli.it* [online]. 11. květen 2021 [cit. 2022-12-12]. Dostupné z:

<https://grandenapoli.it/una-squisita-ricetta-tradizionale-la-pizza-ai-frutti-di-mare/>

VALDÈS, Gabriele. Condimenti per pizza: 15 idee perfette. *Agrodolce: come cibo comanda* [online]. 1. srpna 2014 [cit. 2021-01-19]. Dostupné z:

<https://www.agrodolce.it/2014/08/01/condimenti-perfetti-per-la-pizza/>

VALDÈS, Gabriele. Revival: la pizza Quattro Formaggi. *Agrodolce: come cibo comanda* [online]. 6. dubna 2016 [cit. 2021-01-19]. Dostupné z: <https://www.agrodolce.it/2016/04/06/pizza-quattro-formaggi/>

Webové stránky

Assolatte - Associazione Italiana Lattiero Caesaria [online]. 2020 [cit. 2021-01-21]. Dostupné z:

http://www.assolatte.it/it/home/salute_benessere_detail/1470140897032/1470141158324

Barilla. Dizionario di economica e finanza [online]. [cit. 2022-06-22]. Dostupné z:

https://www.treccani.it/enciclopedia/barilla_%28Dizionario-di-Economia-e-Finanza%29/

Campari [online]. [cit. 2022-06-22]. Dostupné z: <https://camparigroup.com/en>

Cornetto. 90 anni: design, eccellenza e memoria italiani [online]. [cit. 2022-06-22]. Dostupné z:

<https://www.treccani.it/90anni/oggetti/1959-Cornetto.html>

De Cecco [online]. cit. 2022-06-22]. Dostupné z: https://www.dececco.com/it_it/storia/

Ferrero [online]. cit. 2022-06-22]. Dostupné z: <https://www.ferrero.it/Una-storia-di-famiglia>

Illy [online]. cit. 2022-06-22]. Dostupné z: <https://www.illy.com/it-it/home>

Lavazza [online]. cit. 2022-06-22]. Dostupné z: <https://www.lavazza.it>

Nutella. 90 anni: design, eccellenza e memoria italiani [online]. [cit. 2022-06-22]. Dostupné z: <https://www.treccani.it/90anni/parole/1964-nutella.html>

Starbucks China [online]. [cit. 2022-06-22] <https://www.starbucks.com.cn/en/>

Vocabolario Treccani [online]. [cit. 2022-06-22] <https://www.treccani.it>

Internetové vyhledávače

Baidu [online]. [cit. 2022-06-22]. Dostupné z: <https://www.baidu.com>

Google [online]. [cit. 2022-06-22]. Dostupné z: <https://www.google.com>

Slovníky

VOCHALA, Jaromír. Čínsko-český a česko-čínský slovník. Voznice: Leda, 2003. ISBN 80-7335-011-4.

ArchChinese Dictionary [online]. [cit. 2022-06-22]. Dostupné z: <https://www.archchinese.com>

Aplikace pro mobilní zařízení

Treccani. Il vocabolario Treccani [mobilní aplikace]. Versione 1.0.8 [cit. 2022-06-22]. Dostupné z: [cit. 2022-06-22]. <https://apps.apple.com/it/app/il-vocabolario-treccani/id1435682145>

Zanichelli. Il dizionario di Cinese [mobilní aplikace]. App iOS [cit. 2022-06-22]. Dostupné z: <https://www.zanichelli.it/ricerca/prodotti/il-dizionario-di-cinese>

11. Seznam příloh

Příloha č. 1: Slovník italských pokrmů, nápojů a výrobků

Příloha č. 2: Seznam použitých hesel z internetového slovníku Treccani

12. Přílohy

Příloha č. 1: Slovník italských pokrmů, nápojů a výrobků

Aceto balsamico	巴萨米克醋	bāsà mǐkē cù
Affogato	阿福奇朵	āfùqíduǒ
	阿芙佳朵	āfújiāduǒ
Al dente	弹牙	tányá
All'amatriciana	培根番茄意大利	péigēn fānqié yìdàlì miàn
	罗马经典番茄熏肉意大利面	luómǎ jīngdiǎn fānqié xūnròu yìdàlì miàn
	罗马风味番茄熏肉意大利面	luómǎ fēngwèi fānqié xūnròu yìdàlì miàn
All'arrabbiata	香辣风味意大利面酱	xiāng là fēngwèi yìdàlì miàn jiàng
	香辣茄酱	xiāng là qié jiàng
Alla carbonara	培根蛋面	péigēn dàn miàn
	意式培根蛋面	yìshì péigēn dàn miàn
Alla puttanesca	烟花女意大利面	yānhuānǚ yìdàlì miàn
	烟花女意面	yānhuānǚ yìmiàn
	娼妇意大利面	chāngfù yìdàlì miàn
	娼妇意面	chāngfù yìmiàn
Al pomodoro	番茄酱	fānqié jiàng
	意大利番茄酱	yìdàlì fānqié jiàng
	番茄沙司	fānqié shāsī
Barilla	白味来	báiwèilái
Bresaola	意式风干牛肉	yìshì fēnggān niúròu
Burrata	布拉塔	bùlātǎ
	布拉塔奶酪（干酪，芝士，起司）	bùlātǎ nǎilào (gǎnlào, zhīshi, qǐsī)
Bruschetta	意式烤面包片	yìshì kǎo miànbāo piàn
Caffè americano	美式咖啡	měishì kāfēi
Caffè macchiato	玛奇朵	mǎqíduǒ
	玛奇朵咖啡	mǎqíduǒ kāfēi
Calzone	披萨饺	pīsàjiǎo
	饺子披萨	jiǎozi pīsà
	卡尔佐内	kǎ'ěrzǔonèi
Campari	金巴利	jīnbālì
Capellini	天使面	tiānshǐ miàn
Caprese	卡布里沙拉	kǎbùlǐ shālā

	卡普列塞沙拉	kǎpǔlièsāi shālā
Cappuccino	卡布奇诺	kǎbùqínuò
	卡布其诺	kǎbùqínuò
	卡布奇诺咖啡	kǎbùqínuò kāfēi
	卡布其诺咖啡	kǎbùqínuò kāfēi
Carpaccio	薄切生牛肉	bóqiè shēng niúròu
	意式生牛肉片	yìshì shēng niúròu piàn
	生牛肉薄片	shēng niúròu bópiàn
Ciabatta	恰巴特	qiàbātè
	夏巴塔	xiàbātǎ
	拖鞋面包	tuōxié miànbāo
Conchiglie	贝壳面	bèikémiàn
Cornetto	可爱多	kě' àiduō
Crostata	果酱派	guǒjiàng pài
	意大利果酱	yìdàlì guǒjiàng pài
De Cecco	得科	děikē
Espresso	浓缩咖啡	nóngsuō kāfēi
	意式浓缩咖啡	yìshì nóngsuō kāfēi
Farfalle	蝴蝶粉	húdié fěn
Ferrero	费列罗	fèiliélúo
Fusilli	螺旋面	luóxuánmiàn
Focaccia	佛卡恰	fókǎqià
	佛卡夏	fókǎxià
	福卡恰	fúkǎqià
	意大利面包	yìdàlì miànbāo
Frappuccino	星冰乐	xīngbīnglè
	法布奇诺	fǎbùqínuò
Gnocchi	玉棋	yùqí
	意大利土豆团子	yìdàlì tǔdòu tuánzi
	意式面疙瘩	yìshì miàngēda
Gorgonzola	戈尔贡佐拉	gēěrgòngzuōlā
	戈尔贡佐拉奶酪	gēěrgòngzuōlā nǎilào
	戈贡佐拉	gēgòngzuōlā
	戈贡佐拉奶酪 (芝士)	gēgòngzuōlā nǎilào (zhīshì)
	古冈左拉	gǔgāngzuōlā
	古冈左拉干酪 (奶酪)	gǔgāngzuōlā gānlào (nǎilào)
Grappa	格拉怕酒	gélāpà jiǔ
	格拉巴酒	gélābā jiù

Illy	意大利	yìlì
Lambrusco	蓝布鲁斯科	lánbùlǔsīkē
	蓝布鲁斯科	lánbùlǔsīkē
	兰布鲁斯科	lánbùlǔsīkē
Lampredotto	意大利牛肚三明治	yìdàlì niúdǔ sānmíngzhì
	牛肚包	niúdǔbāo
Lasagne	千层面	qiāncéngmiàn
Latte macchiato	拿铁	nátǐě
	拿铁咖啡	nátǐě kāfēi
Lavazza	拉瓦萨	lāwāsà
Linguine	扁一面	biǎnyimàn
Maccheroni	通心粉	tōngxīnfěn
	通心面	tōngxīnmiàn
Margherita	玛格丽特披萨	mǎgélìtè pīsà
Marsala	玛萨拉	mǎsàlā jiǔ
Martini	马丁尼	mǎdīngní
	马天尼	mǎtiānní
Mascarpone	马斯卡彭	mǎsīkāpéng
	马斯卡彭奶酪 (芝士, 起司)	mǎsīkāpéng nǎilào (zhīshì, qǐsī)
Mortadella	莫特苔拉香	mòtètāilā xiāngcháng
Mozzarella	马苏里拉	mǎsūlīlā
	马苏里拉奶酪	mǎsūlīlā nǎilào
	莫扎里拉	mòzālīlā
	莫泽瑞拉干酪 (奶酪, 芝士)	mòzéruilā gānlào (nǎilào, zhīshì)
Negroni	尼格罗尼	nígélúóní
	尼克罗尼	níkèluóní
	内格罗尼	nèigélúóní
Nutella	能多益	néngduōyì
Orecchiette	小耳朵面	xiǎo ěrduo miàn
Panna cotta	意式奶冻	yìshì nǎidòng
	意式奶油布丁	yìshì nǎiyóu bùdīng
Pandoro	潘多洛	pānduōluò
	潘多洛面包	pānduōluò miànbāo
	圣诞黄金面包	shèngdàn huángjīn miànbāo
	意大利黄金面包	yìdàlì huángjīn miànbāo
Panettone	潘妮朵尼	pānnīduōní

	潘纳多尼	pānnàduōní
	潘纳多呢面包	pānnàduōne miànbāo
	意大利圣诞面包	yìdàlì shèngdàn miànbāo
Panino	帕尼尼	pàníní
Parmigiano	帕马森干酪(奶酪)	pàmǎsēn gānlào (nǎilào)
	帕玛森芝士(起司)	pàmǎsēn zhīshì (qǐsī)
Penne	笔管面	bǐguǎnmiàn
	水管面	shuǐguǎnmiàn
	斜管面	xiéguǎnmiàn
Pesto	派斯托	pàisītūō
	意式香蒜酱	yìshì xiāngsuànjiàng
	意式罗勒青酱	yìshì luólè qīngjiàng
Pizza	比萨	bǐsà
	披萨	pīsà
	比萨饼	bǐsà
Pizza alla diavola	意大利香肠披萨	yìdàlì xiāngcháng pīsà
	魔鬼披萨	móguǐ pīsà
Pizza alla marinara	水手披萨	shuǐshǒu pīsà
	海员披萨	hǎiyuán pīsà
	海员沙司披萨	hǎiyuán shāsī pīsà
Pizza ai frutti di mare	海鲜披萨	hǎixiān pīsà
Pizza bianca	白披萨	bái pīsà
Pizza napoletana	那不勒斯披萨	nàbùlèsī bǐsà
	拿坡里披萨	nápōlǐ pīsà
Pizza quattro stagioni	四季披萨	sìjì pīsà
Pizza ai quattro formaggi	四种奶酪披萨	sì zhǒng nǎilào pīsà
	四种芝士披萨	sì zhǒng zhīshì pīsà
Prosciutto crudo	生火腿	shēng huǒtuǐ
	熏火腿	xūn huǒtuǐ
	意大利熏火腿	yìdàlì xūn huǒtuǐ
Prosecco	普罗塞克	pǔluósāikè
Ragù	意式肉酱	yìshì ròujiàng
Ravioli	意大利饺子	yìdàlì jiǎozi
Ricotta	里科塔奶酪 (芝士)	lǐkētǎ nǎilào (zhīshì)
Rigatoni	粗管面	cūguǎnmiàn
Risotto	意式烩饭	yìshì huǐfàn
Spaghetti	意大利面	yìdàlì miàn
Tagliatelle	意大利宽卷面	yìdàlì kuān juǎnmiàn

	意大利宽面	yìdàlì kuānmiàn
Tiramisù	提拉米苏	tílāmīsū
Tortelloni	意大利饺子	yìdàlì jiǎozi

Příloha č. 2: Seznam použitých hesel z internetového slovníku Treccani

Affogare. Treccani.it vocabolario on line [online]. [cit. 2020-12-27]. Dostupné z:

<https://www.treccani.it/vocabolario/affogare/>

Arrabbiato. Treccani.it vocabolario on line [online]. [cit. 2022-12-8]. Dostupné z:

<https://www.treccani.it/vocabolario/arrabbiato/>

Bruschetta. Treccani.it vocabolario on line [online]. [cit. 2020-12-20]. Dostupné z:

<https://www.treccani.it/vocabolario/bruschetta/>

Caffè. Treccani.it vocabolario on line [online]. [cit. 2020-12-27]. Dostupné z:

<https://www.treccani.it/vocabolario/caffe/>

Carbonaro. Treccani.it vocabolario on line [online]. [cit. 2022-12-8]. Dostupné z:

<https://www.treccani.it/vocabolario/carbonaro/>

Crostata. Treccani.it vocabolario on line [online]. [cit. 2022-12-8]. Dostupné z:

<https://www.treccani.it/vocabolario/crostata/>

Frappuccino. Treccani.it vocabolario on line [online]. [cit. 2021-01-11]. Dostupné z:

<https://www.treccani.it/vocabolario/frappuccino/>

Lampredotto. Treccani.it vocabolario on line [online]. [cit. 2020-12-20]. Dostupné z:

<https://www.treccani.it/vocabolario/lampredotto/>

Lasagna. Treccani.it vocabolario on line [online]. [cit. 2020-12-20]. Dostupné z:

<https://www.treccani.it/vocabolario/lasagna/>

Maccherone. Treccani.it vocabolario on line [online]. [cit. 2020-12-20]. Dostupné z:

<https://www.treccani.it/vocabolario/maccherone/>

Marinaro. Treccani.it vocabolario on line [online]. [cit. 2020-12-20]. Dostupné z:

<https://www.treccani.it/vocabolario/marinaro/>

Martini. Treccani.it vocabolario on line [online]. [cit. 2020-12-27]. Dostupné z:

<https://www.treccani.it/vocabolario/caffè/> <https://www.treccani.it/vocabolario/martini/>

Mozzarella. Treccani.it vocabolario on line [online]. [cit. 2020-12-20]. Dostupné z:

<https://www.treccani.it/vocabolario/mozzarella/>

Parmigiano. Treccani.it vocabolario on line [online]. [cit. 2020-12-20]. Dostupné z:

<https://www.treccani.it/vocabolario/parmigiano/>

Pizza. Treccani.it vocabolario on line [online]. [cit. 2020-12-20]. Dostupné z:

<https://www.treccani.it/vocabolario/pizza/>

Puttanesco. Treccani.it vocabolario on line [online]. [cit. 2022-12-8]. Dostupné z:

<https://www.treccani.it/vocabolario/puttanesco/>

Ricotta. Treccani.it vocabolario on line [online]. [cit. 2020-12-20]. Dostupné z:

<https://www.treccani.it/vocabolario/ricotta/>

Tiramisù. Treccani.it vocabolario on line [online]. [cit. 2020-12-20]. Dostupné z:

<https://www.treccani.it/vocabolario/tiramisu/>